

**ПЛАН ЗАХОДІВ
З РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ
ІНСТИТУЦІЙНОГО ДОГЛЯДУ І ВИХОВАННЯ
ДІТЕЙ У ВІННИЦЬКІЙ ОБЛАСТІ
НА 2018-2026 РОКИ**

Вступ

План заходів з реформування системи інституційного догляду та виховання дітей у Вінницькій області на 2018-2026 роки (далі - Регіональний план) розроблено на виконання Національної стратегії реформування системи інституційного догляду та виховання дітей, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 09.08.2017 № 526-р (далі - Національна стратегія) та Плану заходів з реалізації I етапу Національної стратегії реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017-2026 роки.

План заходів ґрунтується на положеннях Конвенції ООН про права дитини та принципах Національної стратегії, а також на законах України, указах Президента України, постановах Верховної Ради України, актах Кабінету Міністрів України, наказах Міністерства соціальної політики України, актах інших центральних і місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, зокрема, на рішенні 7 сесії Вінницької обласної Ради 7 скликання від 30.06.2016 року №124 «Про комплексну цільову програму соціального захисту населення Вінницької області на 2016-2018 роки».

Безпека і благополуччя кожної дитини є пріоритетом регіональної політики. Державні органи і посадові особи усвідомлюють свою відповідальність за долю дітей і визнають, що сім'я є найкращим середовищем для виховання і розвитку дитини, збереження сім'ї для дитини є головною умовою безпеки і благополуччя дитини. В рамках реформи всі рішення щодо дитини будуть прийматися з урахуванням її потреб, інтересів, дотримуючись принципу найвищих інтересів дитини. Регіональний план спрямований на заохочення підтримку відповідального батьківства. Під час реалізації реформи місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування мають намір залучати до участі громадські інституції та активних батьків.

Мета

Основною метою Плану заходів є зміна діючої системи інституційного (інтернатного) догляду та виховання дітей шляхом розширення соціальних послуг, підвищення їх якості для забезпечення прав дітей в регіоні на проживання, догляд і виховання в сім'ї або в умовах максимально наближених до сімейних.

Завдання

Основними завданнями Плану заходів є:

- забезпечення в процесі реформи ефективної координації дій між органами державної влади та органами місцевого самоврядування, міжвідомчого співробітництва та взаємодії;

- створення ефективної системи раннього виявлення та підтримки сімей з дітьми, які перебувають в складних життєвих обставинах, з метою попередження розлучення дитини з сім'єю і потрапляння до закладу інституційного догляду та виховання дітей;
- створення і розвиток освітніх, медичних, соціальних, реабілітаційних послуг відповідно до потреб дітей та їх сімей, перш за все, на рівні громади;
- розвиток сімейних форм виховання дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування.

Для досягнення зазначеної основної мети і завдань, з урахуванням результатів комплексного дослідження ситуації щодо забезпечення прав дітей в регіоні, План заходів передбачає ряд заходів, спрямованих на створення ефективних механізмів підтримки сімей з дітьми, які об'єднують фінансову, матеріальну допомогу та послуги для сприяння батькам у виконанні своїх обов'язків по догляду та вихованню дітей, подоланні складних життєвих обставин.

Особливу увагу приділено питанням розвитку базових медичних, освітніх, соціальних послуг, послуг раннього втручання, інклюзивного навчання, альтернативних форм виховання дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, підвищення професійного рівня фахівців, що надають послуги дітям та сім'ям з дітьми, створенню умов для участі неурядових організацій у наданні послуг сім'ям з дітьми, а також питанням інформаційно-просвітницької діяльності, моніторингу та оцінки виконання плану.

За результатами щорічного моніторингу та оцінки виконання Плану заходів, його перегляд і кореляція можуть проводитися щороку. У той же час, плановий перегляд і кореляція будуть проведені в 2021, 2024 і 2026 роках.

На основі загальних результатів оцінки закладів, міжвідомчою робочою групою, утвореною розпорядженням голови Вінницької обласної державної адміністрації від 04.10.2017 № 686, визначена черговість трансформації закладів (додаток 1).

У процесі реформування кожного закладу переважно буде розглядатися можливість створення на їх базі інших соціальних установ / центрів для надання послуг дітям та їх сім'ям, з урахуванням потреб громади, на території якої розташовується установа. Трансформація установ буде супроводжуватися встановленням мораторію / припиненням зарахування дітей, насамперед дітей у віці до трьох років; а також мораторію на нові працевлаштування і капіталовкладення.

Ключові показники ефективності реформування системи інституційного догляду та виховання дітей у Вінницькій області, яких планується досягти за станом на 1 січня 2021:

- створити умови для інклюзивного навчання в усіх опорних школах;
- зменшити кількість дітей, які виховуються в установах/закладах інституційного догляду та виховання дітей, на 30%;

- почати трансформацію **5** закладів системи освіти, завершити трансформацію не менше ніж **3** з них за станом на 1 січня 2021 року;
- забезпечити надання послуги соціальної інтеграції випускників закладів інституційного догляду та виховання з метою їх підготовки до самостійного життя;
- забезпечити дітям і сім'ям з дітьми доступ до послуг відповідно до їх потреб, не менше ніж 20% (на рівні ОТГ).

Ключові показники ефективності, яких потрібно досягти в наступні періоди, будуть визначені за результатами перегляду та кореляції Регіонального плану відповідно в 2021 і 2024 роках.

Реалізація Плану заходів буде здійснюватися з широким залученням до цієї роботи представників громадянського суспільства, неурядових організацій, донорів, інших зацікавлених осіб.

У плані забезпечення прав дітей, державні структури Вінницької області розвивають співробітництво з неурядовими організаціями. Договори про співпрацю укладені Службою у справах дітей з ГО «Зміни одне життя - Україна». Також, облдержадміністрація співпрацює з громадськими організаціями, включно з тими, що займаються оздоровленням дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування за межами України, а саме: МБФ «Аріадна», «Спілка Молоді Київщини», МБФ «Країна Милосердя», МБФ «Вічні цінності», МБФ «Отчий Дім», БФ «Маленький громадянин», ГО «Вісь», ГО «Прогресивні жінки», ГО «Джерело надії», МБФ «Співчуття».

Обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді співпрацює з Благодійним фондом «Родина турбота» щодо впровадження в області наставництва над дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування, які виховуються в інтернатних закладах області. Напрацьовано досвід взаємодії з Вінницькою обласною громадською організацією Асоціація захисту та допомоги інвалідам «Відкриті серця» у сфері захисту прав дітей з інвалідністю.

План заходів з реформування системи інституційного догляду та виховання дітей у Вінницькій області на 2018 - 2026 роки розроблений на основі комплексного дослідження ситуації щодо забезпечення прав дітей в регіоні станом на 01.01.2018 року.

I. Результати оцінки становища дітей в ситуації ризику і послуг, що надаються дітям та їхнім родинам

1. Демографічна ситуація

За даними оперативного дослідження населення області становить 1 566 116 осіб, серед них 287 631 (18,3%) дітей.

Загальна чисельність дитячого населення, у порівнянні з 2008 роком зменшилась на 27,6 тис. дітей, у порівнянні з 2010 роком – зменшилася на 18,7 тис. дітей.

Половина населення області - 776050 (49,6%) осіб проживає в міських поселеннях, інша половина - 790066 (50,1%) осіб - в сільській місцевості. Із загальної чисельності дитячого населення в містах проживає 146027 (50,8%) дітей, в селах, селищах - 141604 (49,2%) дітей.

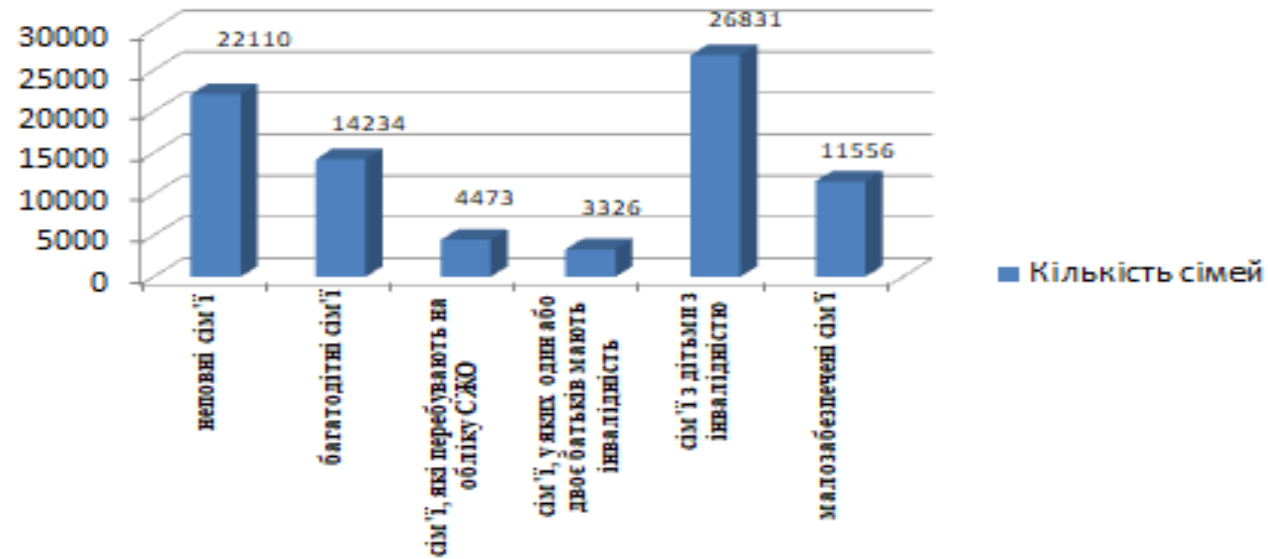
Природній приріст протягом останнього десятиліття має від'ємні показники. Загострення демографічної ситуації обумовлене насамперед нестабільною економікою, руйнацією соціальної сфери, особливо на селі, зубожінням мільйонів людей. Втрата людьми впевненості у своєму майбутньому і майбутньому своїх дітей стали головними причинами утримання від народження дітей. За індексом людського розвитку ООН, головними компонентами якого є очікувана тривалість життя, рівень освіти, добробуту населення, Україна, яка десять років тому займала серед 173 країн сорок п'яту позицію, опустилася на сто другу позицію. Таке становище стало наслідком того, що політико-економічні трансформації в Україні відбувалися без урахування їх соціальних наслідків, а реформування економіки

здійснювалося без належного наукового обґрунтування. Соціальне спрямування реформ залишалося багато в чому деклараціями. Подолання демографічної кризи є комплексною проблемою і потребує комплексного підходу до її вирішення на рівні держави.

2. Сім'ї з дітьми

На кінець 2017 року в області налічувалося 165432 домогосподарств, в яких проживають діти віком 0 - 17 років. З них, 14234 (8,6%) сімей виховують трьох і більше дітей та мають статус багатодітної сім'ї.

Домогосподарства з дітьми

У той же час, частка сімей, в яких діти виховуються одним із батьків (батьком або матір'ю) - 22110 сімей, становить 13,3% від загальної кількості сімей з дітьми. До цієї категорії відносяться сім'ї, у яких подружжя розлучилось, а також одинокі матері, які народили дітей, не перебуваючи у шлюбі.

За даними дослідження, обліку центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді станом на 01.01.2018 р. перебувало 4735 сімей з дітьми, які опинилися в складних життєвих обставинах. Переважно це сім'ї, в яких батьки ухиляються від виконання батьківських обов'язків, відбулось відібрання дітей за рішенням суду без позбавлення батьків батьківських прав; сім'ї, діти перебувають у будинках дитини, центрах соціально-психологічної реабілітації дітей, інших закладах державного утримання та сім'ї, у яких відбувається домашнє насильство.

Робота з надання допомоги кризовим сім'ям, надання їм відповідних соціальних послуг з підтримки сім'ї та інших необхідних послуг, є недостатньо ефективною через низький рівень кадрового забезпечення. Велика кількість справ про позбавлення батьківських прав та про вилучення дітей у батьків у зв'язку з загрозою для життя і здоров'я дитини є тому підтвердженням.

Так, протягом 2017 року органами опіки та піклування було подано до судів 126 позовів про позбавлення батьківських прав та 16 позовів про відібрання дітей у батьків без позбавлення їх батьківських прав. Протягом року 168 дітям судами було винесено рішення про позбавлення батьківських прав одного або обох батьків і 20 дітям - про відібрання дітей у батьків без позбавлення батьківських прав. Кількість сімей, у яких за рішенням суду без позбавлення батьківських прав були відібрані діти – 11 (найбільше в Хмельницькому районі – 4 сім'ї, в Томашпільському районі – 3 сім'ї).

Крім того, протягом 2017 року 19 дітей були відібрані у батьків за рішенням органів опіки та піклування у зв'язку з безпосередньою загрозою для життя і здоров'я дитини. Найбільше таких випадків зафіксовано в Гайсинському, Крижопільському районах – по 4, в Могилів-Подільській районі – 3.

Також у регіоні проживає 26831 сімей, в яких виховуються діти з обмеженням життєдіяльності (з порушеннями психічного та фізичного розвитку, в тому числі з інвалідністю), і 3326 сімей, в яких обоє батьків або один з батьків мають обмеження життєдіяльності.

Частка сімей з дітьми, у яких хоча б один з членів сім'ї має інвалідність, становить 1,1% від загальної кількості сімей з дітьми. Такі сім'ї потребують не тільки матеріальної допомоги, а також і соціального супроводу таких сімей, який повинен включати всі аспекти соціальної підтримки, реабілітації, адаптації, захисту дитини та підвищення ресурсу власних можливостей батьків для догляду і виховання дитини.

Проблеми, з якими стикаються сім'ї, у яких батьки або діти мають інвалідність, носять комплексний характер і набагато ширші, ніж складне матеріальне становище. Тому питання соціальної підтримки таких сімей з дітьми вимагають комплексного підходу до їх вирішення.

3. Діти, які перебувають в складних життєвих обставинах

Станом на 01.01.2018 року на обліку в службах у справах дітей перебувало 697 дітей, які опинились в складних життєвих обставинах.

Найбільше таких дітей перебувають на обліку в службах у справах дітей Вінницької міської ради (16%), Тульчинської та Тростянецької райдержадміністрацій (по 6%), близько 5% дітей - у службах у справах дітей Вінницької, Піщанської, Бершадської райдержадміністрацій.

Головні причини постановки на облік дітей, які перебувають в складних життєвих обставинах, є проживання дітей в сім'ях, де батьки ухиляються від виконання своїх батьківських обов'язків з виховання дитини (96%). Протягом 2017 року 33 дитини взято на облік з підстави скоєння фізичного, психологічного, сексуального, економічного насильства над дитиною, жорстоке поводження з нею або загроза його вчиненням, з них 18 – з підстави скоєння психологічного насильства.

У 2017 році в області 1063 дитини скоїли правопорушення різного ступеня тяжкості. Найбільш поширеними злочинами серед дітей і підлітків є крадіжки, хуліганство.

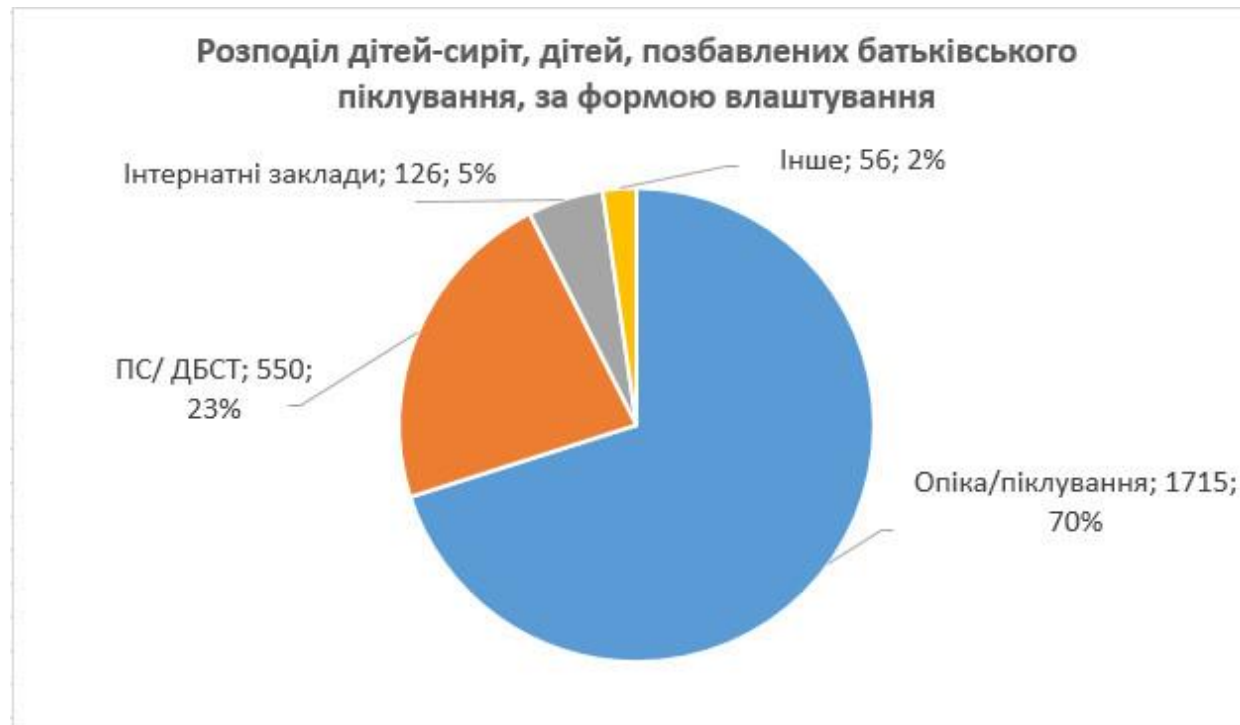
Наркоманія і алкоголізм негативно впливають на здоров'я дітей, призводять до агресії, злочинності та іншої асоціальної поведінки. Однак реальні масштаби цієї проблеми в області невідомі і вимагають більш детальних досліджень, а також більшої уваги до дітей з боку батьків, педагогів, інших дорослих з метою своєчасного їх виявлення та надання допомоги дітям.

В цілому, діяльність із соціальної профілактики в сімейному і дитячому середовищі вимагає комплексних заходів, координації і спрямування дій всіх суб'єктів соціальної роботи на раннє виявлення сімейного неблагополуччя, надання сім'ям з дітьми комплексної підтримки і допомоги в подоланні складних життєвих обставин.

4. Діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування

Загальна кількість дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, які перебувають на первинному обліку в службах у справах дітей Вінницької області станом на 01.01.2018 р. становить 2447 дітей (0.8% від загальної кількості дитячого населення). З них: 637- діти-сироти і 1810 дітей, позбавлених батьківського піклування.

Протягом останніх років зберігається тенденція зменшення кількості дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, в області. У порівнянні з 2016 роком, кількість дітей даної категорії зменшилася на 143 дитини (5,5%).

Із загальної кількості дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, 93% виховуються в сім'ях (опіка, піклування, прийомні сім'ї, дитячі будинки сімейного типу), що є вищим середнього показника по Україні (91,3%).

Найбільш поширеною формою виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, в області є опіка та піклування.

У 1297 сім'ях опікунів, піклувальників виховується 1715 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, що становить 70% від загальної кількості дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

Станом на 01.01.2018 р. в області функціонувало 56 дитячих будинків сімейного типу, 140 прийомних сімей, в яких виховувалися 634 дитини-сироти та дитини, позбавленої батьківського піклування, осіб з їх числа.

В області розпочато впровадження послуги патронату над дитиною. Триває інформаційно-просвітницька кампанія та відбір кандидатів у патронатні вихователі. Станом на 01.07.2018 р. патронатні сім'ї в області відсутні.

На обліку дітей, які можуть бути усиновленими, станом на 01.01.2018 року перебувало 650 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Більшість з них є дітьми у віці старше 10 років (452 дитини) або мають складні проблеми здоров'я і порушення розвитку, що ускладнює можливість їх усиновлення. Так, у 2017 році було усиновлено 54 дитини-сироти та дітей, позбавлених батьківського піклування, з них 50 громадянами України та 4 дитини іноземними громадянами. У порівнянні з 2016 роком показники усиновлення зросли на 28% (на 12 дітей більше, ніж у 2016 році), показник усиновлення громадянами України зріс на 42% (на 15 дітей більше, ніж у 2016 році).

Незважаючи на те, що в регіоні перевага надається сімейним формам виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, 126 дітей цієї категорії виховуються в інтернатних закладах системи освіти (70 дітей), охорони здоров'я (42 дитини), системи соціального захисту (14 дітей) та 44 дитини-сироти, дитини, позбавлені батьківського піклування, за станом здоров'я виховуються одночасно в сімейних формах виховання та в інтернатних закладах (40 – в закладах освіти, 1- в дитячому будинку-інтернату системи соціального захисту, 3 – у спеціальних школах-інтернатах інших областей).

Для зменшення кількості дітей в інтернатних закладах в області продовжується робота з населенням щодо підготовки сімей, які бажають створити патронатну або прийомну сім'ю, дитячий будинок сімейного типу.

Ситуація, що склалася, вимагає також роботи з населенням щодо популяризації сімейних форм догляду та виховання дітей, які мають інвалідність або порушення інтелектуального та (або) фізичного розвитку.

5. Діти з порушеннями розвитку

Діти з обмеженням життєдіяльності наявні в кожному районі, місті, ОТГ. Станом на 01.01.2018 року в області проживало 31903 дитини з обмеженням життєдіяльності, що становить 11% від загальної кількості дитячого населення; з інвалідністю – 6193 дитини, що складає 2,2% від загального населення області.

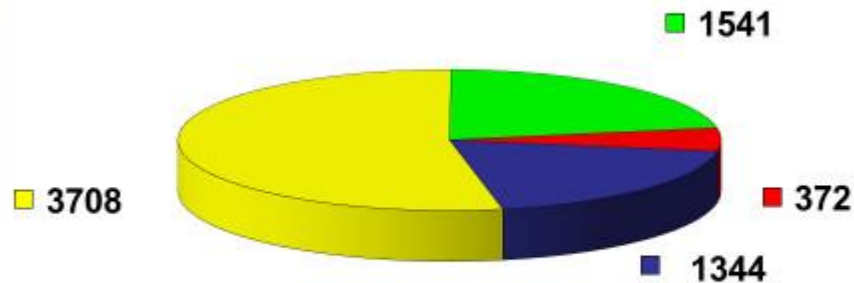
До порушень розвитку, які найчастіше стають причиною влаштування дітей в заклади інституційного догляду та виховання, можна віднести вроджені вади розвитку, складна генетична патологія, порушення інтелектуального розвитку, затримки психічного розвитку, комплексні порушення та ін.

Типи порушення розвитку	Вік дитини				Всього	З них з інвалідністю	З них підгрупи А
	0-2 роки	3- 5 років	6-15 років	16-17 років			
Порушення опорно-рухового апарату	217	2442	8699	3593	14951	928	206
Порушення зору	115	2034	5822	2150	10121	393	42
Порушення слуху	64	833	950	302	2149	432	31
Порушення мови	36	529	678	178	1421	284	37
Затримки психічного розвитку	41	285	807	282	1415	877	174
Порушення інтелектуального розвитку	25	195	704	317	1241	683	129
Синдром Дауна, інші генетичні захворювання	27	73	167	27	294	272	48
Порушення аутичного спектру	3	79	162	19	263	249	65

У кожній віковій категорії є діти зі складними, комплексними порушеннями розвитку та обмеженнями можливостей, викликаними однією або декількома причинами. 1982 дитини мають комплексні порушення розвитку.

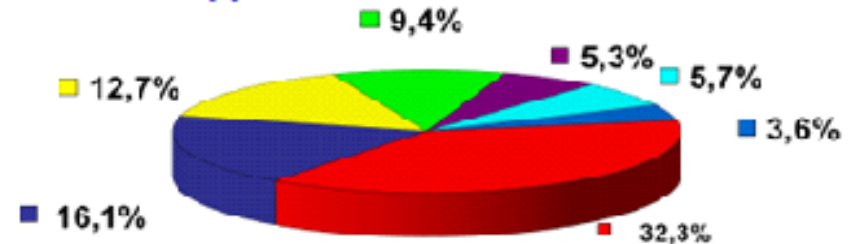
В структурі захворюваності дітей з інвалідністю на першому місці вроджені вади розвитку, на другому – розлади психіки і поведінки, на третьому – хвороби центральної нервової системи, на четвертому – хвороби ендокринної системи, обміну речовин.

Вікова структура дітей з інвалідністю

■ до 3-х років ■ 4-6 років ■ 7-14 років ■ 15-17 років

Структура захворюваності дітей з інвалідністю

■ ОНР
 ■ Розлади психіки та поведінки
 ■ Хвороби ЦНС
 ■ Хвороби ендокринної системи, обміну речовин
 ■ Хвороби кістково-м'язової системи
 ■ Хвороби вуха та соскоподібного відростку
 ■ Онкопатологія

Станом на 01.01.2018 року в лікувально – профілактичних закладах області на диспансерному обліку перебуває 139488 дітей віком до 14 років, підлітків 15-17 років 19096 осіб. Основні позиції в структурі захворюваності дітей, які перебувають на диспансерному обліку, займають ті самі хвороби, які переважають і в структурі інвалідності.

Такі діти потребують комплексної реабілітаційної, психолого-педагогічної підтримки і соціальної допомоги. Допомоги, підтримки та послуг також потребують їх батьки. В даний час ці послуги в основному представлені на обласному рівні і немає розвиненої мережі на периферії. Поряд з тим в області відсутні центри денного догляду, відсутні такі послуги як особистий (персональний) асистент, послуга перепочинку, мобільні реабілітаційні бригади, послуга раннього втручання і таке інше.

6. Послуги для дітей і сімей з дітьми

Освітні послуги

Виходячи зі статистичних даних, в регіоні проживають 84818 дітей віком від 1 до 6 років.

В області функціонують 805 закладів дошкільної освіти, де здобувають освіту 57145 дітей. З них за станом на січень 2018 року перебуває 1785 дітей з особливими освітніми потребами, у тому числі 411 дітей з інвалідністю. У 5-ти адміністративно-територіальних одиницях та ОТГ створено інклюзивні групи для дітей з особливими освітніми потребами в закладах дошкільної освіти (14 груп/220 дітей).

Також важливо відзначити, що заклади дошкільної освіти переповнені, оскільки їх планова ємність становить 50769 місць (відвідують 57716 дітей). Таким чином, потрібно приділити особливу увагу розвитку послуг дошкільної освіти.

У 872 закладах загальної середньої освіти, що функціонують в області, навчаються 160258 дітей, з них 7353 дитини з особливими освітніми потребами, з них 3018 дітей з інвалідністю, 1156 здобувають освіту на індивідуальній формі навчання. Дані про дітей з особливими освітніми потребами приблизні, тому що тільки частина дітей, які мають проблеми в навчанні, були обстежені психолого-педагогічними комісіями і відповідно до них встановлено особливі освітні потреби.

Варто окремо відзначити, що, виходячи із зібраної інформації, заклади загальної середньої освіти заповнені на 53%, що говорить про необхідність продовження оптимізації мережі закладів системи освіти. Зокрема, може бути розглянуто питання про створення закладів дошкільної освіти з використанням ресурсу шкіл.

Інклюзивні класи для дітей з особливими освітніми потребами створено в 39 адміністративно-територіальних одиницях області, з них: 22 райони, 6 міст і 11 ОТГ.

У 67 адміністративно-територіальних одиницях (з них 34 ОТГ) організовано підвезення дітей до закладів дошкільної та загальної середньої освіти. Всього в регіоні функціонує 310 таких транспортних засобів.

Слід зазначити, що в області розвивається та збільшується мережа шкіл/класів з інклюзивною формою навчання. Так, у 2017 році в області було 116 закладів загальної середньої освіти та 29 закладів дошкільної освіти з інклюзивною формою навчання для дітей з особливими освітніми потребами (ООП), а в 2016 році відповідно 74 та 13. Зростає кількість дітей з ООП, охоплених інклюзивною формою навчання. Якщо в 2016 році їх було 66, то в 2017 році – 121.

Отже, в області проводиться послідовна робота з охоплення дітей з ООП інклюзивною формою навчання.

Освітні послуги в області забезпечено на достатньому рівні.

Медичні послуги

Первинну медичну допомогу дитячому населенню міста та районів області надають лікарі загальної практики сімейної медицини та лікарі – педіатри центрів первинної медико – санітарної допомоги, закладів охорони здоров'я об'єднаних територіальних громад.

Станом на 01.06.2018 року в області функціонує 47 центрів первинної медико-санітарної допомоги, із них 12 при ОТГ, які представлені 328 амбулаторіями загальної практики сімейної медицини та 819 фельдшерсько-акушерськими пунктами. Станом на 01.04.2018 року в лікувально – профілактичних закладах області, які надають первинну медичну допомогу було затверджено 1265 штатних посад лікарів, із них зайняті посади склали 970,5 фізичні особи – 858 чол.

В 34 амбулаторіях загальної практики сімейної медицини по області не укомплектована жодна посада лікаря: в Тростянецькому центрі первинної медико-санітарної допомоги – 4 амбулаторії загальної практики сімейної медицини, в Бершадському, Немирівському (районному), Оратівському, Тульчинському центрах первинної медико-санітарної допомоги - по 3 амбулаторії загальної практики сімейної медицини. Забезпечення сімейними лікарями в цілому по області становить 5,3% на 10 тис. населення.

Стаціонарну допомогу дитячому населенню області на II рівні надають 27 лікувально-профілактичних закладів районів області (окружні лікарні інтенсивного лікування, центральні районні лікарні, лікарні планового лікування) і 2 міські лікарні міст .Вінниці та Ладжижина із загальною потужністю цілодобових ліжок в кількості 790 ліжок.

Спеціалізовану консультативну та стаціонарну допомогу дітям і підліткам в області на III рівні надають заклади, у складі яких є дитячі відділення, із загальною потужністю 670 ліжок, це - обласна дитяча клінічна лікарня, обласна дитяча клінічна інфекційна лікарня, обласна клінічна лікарня ім. М.І.Пирогова, обласна психоневрологічна лікарня ім.О.І.Ющенко, обласний клінічний високоспеціалізований ендокринологічний Центр, обласний клінічний шкірно- венерологічний диспансер, обласне спеціалізоване територіальне медичне об'єднання «Фтизіатрія», обласний Центр профілактики та боротьби зі СНІДом.

Рівень забезпеченості дитячого населення стаціонарними ліжками по області в цілому складає 23,1 на 10 тис. дитячого населення.

Крім того, в області функціонують 6 обласних дитячих санаторіїв (3 протитуберкульозних, кардіоревматологічний, психоневрологічний, ортопедичний) загальною кількістю 370 ліжок та Липовецька обласна лікарня відновного лікування для дітей з ураженням центральної нервової системи, опорно-рухового апарату на 50 ліжок. Реабілітаційні послуги надаються в Центрі реабілітації дітей при Вінницькому обласному спеціалізованому будинку дитини на 20 ліжках цілодобового та 20 ліжках денного перебування. При Тульчинському обласному спеціалізованому будинку дитини працює відділення реабілітації для дітей - вихованців даного закладу.

В обласній Програмі «Майбутнє Вінниччини в збереженні здоров'я громадян» на 2016-2020 рр. передбачені заходи розвитку паліативної допомоги. Паліативна допомога забезпечується виїзною дитячою бригадою паліативної допомоги, яка створена на базі обласної дитячої клінічної лікарні. Робота фахівців паліативної бригади полягає в консультативній допомозі медичним працівникам з питань адекватного лікування болю, психологічної підтримки хворого та їх батьків, родичів вдома. Відповідно до заходів Обласної програми до 2020 року планується відкрити відділення паліативної допомоги для дітей на базі Вінницької обласної дитячої клінічної лікарні.

На базі поліклініки Вінницької обласної дитячої клінічної лікарні працює кабінет катамнезу. Метою катамнестичного спостереження є раннє виявлення проблем затримки фізичного чи нервово-психічного розвитку у дітей, народжених передчасно або з патологією та своєчасне скеровування їх для проведення реабілітаційних заходів.

У зв'язку з відсутністю в регіоні (як і в державі в цілому) системи послуг раннього втручання, якісне та доступне лікарське спостереження за дітьми раннього віку має важливе значення для своєчасного виявлення порушень розвитку в дітей та подальшого медичного та соціального супроводу таких випадків. В області необхідно розвивати систему послуг раннього втручання.

Соціальні та реабілітаційні послуги

Надання соціальних та реабілітаційних послуг в області забезпечують працівники центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, закладів соціального обслуговування, соціального захисту дітей та декілька громадських об'єднань, які виконують соціальне замовлення Департаменту соціальної та молодіжної політики облдержадміністрації.

Станом на 01.01.2018 року в області функціонували:

- 31 центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді (1 регіональний, 27 районних, 3 міських);
- Козятинський обласний соціальний центр матері та дитини;
- Жмеринський обласний соціальний гуртожиток;
- 5 центрів соціально-психологічної реабілітації дітей та молоді з функціональними обмеженнями, які функціонують у режимі закладів денного перебування (1 обласний та 4 міських: Вінницький обласний центр соціально-психологічної реабілітації дітей та молоді з функціональними обмеженнями «Обрій», Барський міський центр «Еверест», Вінницький міський центр «Гармонія», Гніванський міський центр «Джерело», центр «Промінь надії» Тульчинської міської об'єднаної територіальної громади);
- 2 обласних центри соціально-психологічної реабілітації дітей (Вінницький та Жмеринський);

- 2 дитячих будинки-інтернати.

Крім того, на території області функціонує Державна реабілітаційна установа "Центр комплексної реабілітації для дітей з інвалідністю «Промінь».

Найпоширенішими послугами, які надано центрами соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді протягом 2017 року, є: консультування (29626), соціальна профілактика (10405), соціальна адаптація (2533), представництво інтересів (1694), соціальна інтеграція/реінтеграція (1010), соціально-психологічна реабілітація (701).

Центри соціально-психологічної реабілітації дітей та молоді з функціональними обмеженнями забезпечили денне перебування та здійснення реабілітації 332 осіб (з них - 113 дітей), які проживають на території 2-х міст, 1-ого району та 3-х ОТГ, де функціонують зазначені центри. У 25 ОТГ реабілітаційні послуги для сімей з дітьми, які мають інвалідність, не надаються.

У регіоні практично відсутня послуга проживання з підтримкою, тому дітям і молоді зі складними вадами розвитку відповідні послуги надаються виключно в інституційній системі.

Аналіз ситуації показує, що соціальна підтримки сімей, у яких виховуються діти зі складними порушеннями розвитку, практично не виконує необхідної функції, в результаті чого батьки віддають дітей до інтернатних закладів, оскільки самі не мають необхідних знань і можливостей працювати зі своїми дітьми, а в окремих випадках, і бажання.

Створення ОТГ виявило потребу у розвитку соціальних послуг. Більшість послуг не задовольняють реальну потребу або мають досить низьку якість через відсутність кваліфікованих спеціалістів, низький рівень заробітної плати працівників соціальної сфери або небажання займатися цією роботою, зважаючи на її складність.

Такі соціальні послуги як надання притулку, підтримане проживання, фізичний супровід осіб з інвалідністю з порушенням зору, послуги перекладу жестовою мовою, професійна реабілітація/орієнтація, фізкультурно-спортивна реабілітація не надаються в жодній ОТГ.

Потребують розвитку соціальні послуги кризового та екстреного втручання, посередництва (медіації), соціального супроводу при працевлаштуванні та на робочому місці.

Є потреба у суттєвому розширенні кола суб'єктів - надавачів соціальних послуг за рахунок залучення на засадах соціального замовлення, конкурсного відбору та програм державно-приватного партнерства громадських організацій, а також створення механізму моніторингу та контролю за якістю надання послуг.

Виходячи з аналізу, першочерговим завданням має стати розвиток системи надання соціальних послуг та розробка стратегії їх кадрового забезпечення.

Кадрове забезпечення послуг

В регіоні прослідковується недостатність кадрового забезпечення в соціальній сфері.

За станом 01.01.2018 р., діяльність із захисту прав і законних інтересів дітей в області здійснюють служби у справах дітей 26 районних державних адміністрацій, 6 міських рад, 5 ОТГ та обласної державної адміністрації. Відповідно до штатного розпису в районних та міських службах у справах дітей повинно працювати 136 фахівців, однак фактично працює 120 фахівців. Укомплектування служб у справах дітей становить 88%, 16 посад - вакантні. З 34 об'єднаних територіальних громад в області – в 29 служби у справах дітей ще не створені. А, зважаючи на вимоги законодавства, 1 працівник служби у справах дітей - на 1 тисячу дітей у сільській місцевості, та 1 працівник – на 2 тисячі дітей у місті, ця проблема взагалі не вирішена.

На початок 2018 року відповідно до штатної чисельності у центрах соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді області затверджено 398 штатних одиниць, фактично працюючих - 304 осіб, з них - 22 практичних психологи, 9 соціальних педагогів, 4 юрисконсульти, 99 працівників адміністративного та обслуговуючого персоналу. Укомплектування кадрами центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді складало 76% (94 посади – вакантні).

Відсутні центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді у містах обласного значення Жмеринка, Козятин, Могилів-Подільський.

49 % працівників центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді складають фахівці із соціальної роботи (197 одиниць). За рахунок субвенцій сільських та селищних рад районним бюджетам утримуються 118 посад фахівців із соціальної роботи. 11 ОТГ фінансують 15,5 відповідних посад фахівців районних центрів соціальних служб, 6 ОТГ ввели до штатного розпису виконавчого комітету посади фахівців із соціальної роботи, 3 - посади соціальних працівників, у 7 ОТГ створено відділи, в яких працюють посадові особи місцевого самоврядування, до обов'язків яких входять власні самоврядні повноваження з питань соціального захисту населення, у тому числі організація надання соціальних послуг жителям громади, у 2-х ОТГ надання соціальних послуг здійснюється іншими працівниками виконавчого комітету. 4 ОТГ створили центри комунальної власності. Разом з цим чисельність фахівців із соціальної роботи не відповідає нормативам (1 фахівець на 1000 сільського населення і 1 фахівець на 5000 міського населення) в жодній ОТГ. 2 ОТГ перебувають на етапі визначення щодо надавачів соціальних послуг сім'ям з дітьми.

В цілому при розрахунку за нормативами область має потребу у 965 фахівцях (810 – у сільській місцевості та 155 – міській). Загальна потреба у фахівцях із соціальної роботи у співвідношенні з фактично працюючими становить 81%. Це спеціалісти, які безпосередньо працюють із сім'ями, які перебувають у складних життєвих обставинах. Діти з цих сімей є основними поповнювачами інституційних закладів.

В області продовжується робота з об'єднаними територіальними громадами щодо створення і розвитку мережі послуг для дітей і сімей відповідно до потреб, використовуючи кадрові та матеріальні ресурси діючих нині районних центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді.

Але для забезпечення оперативності та раннього втручання безпосередньо за місцем проживання сім'ї необхідно збільшити кількість фахівців із соціальної роботи у штатних розписах ОТГ. Після чого слід забезпечити обов'язкову професійну підготовку цих кадрів у навчальних закладах.

Беручи до уваги процеси децентралізації, необхідно приймати своєчасні рішення з приводу реформування районних центрів соціальних служб для сімей, дітей та молоді, які сьогодні є єдиними установами, що надають соціальні послуги та здійснюють соціальну роботу на території районів.

На перший погляд в цілому в регіоні є достатня кількість медичного персоналу, які надають реабілітаційні послуги (171 особа при штатній чисельності 200), але, в більшості, це молодший медичний персонал. В соціальній сфері області на районному рівні працюють: 1 лікар-невролог, 1 лікар-психіатр, 1 дитячий лікар-стоматолог. Лікарів ортопедів-травматологів, рефлексотерапевтів, ерготерапевтів та лікарів з фізичної та реабілітаційної медицини взагалі немає. Краща ситуація з лікарями педіатрами, яких фактично працюючих - 12. Сестер медичних з масажу при штатній чисельності 24, фактично працює лише 7. Кількість лікарів, які забезпечують надання реабілітаційних послуг в області не відповідає потребі.

У порівнянні з медичним персоналом ситуація з кадровим забезпеченням педагогів, які надають реабілітаційні послуги, дещо краща, але не відповідає потребі. В області фактично працює 43 соціальних вихователі по роботі з дітьми з інвалідністю при 43 штатних одиницях, а асистентів відповідних вихователів - працює 1 особа при штатній чисельності 2 одиниці. Перекладачів-дактологів при штатній чисельності 62 одиниці - фактично працює лише 45. Вчителів-дефектологів працює всього 3 особи. Взагалі відсутні працівники, які працюють на посаді асистента вчителя-дефектолога.

Таким чином, підбиваючи підсумок з кадрового забезпечення сфери надання послуг для дітей і сімей у Вінницькій області, можна констатувати, що існує гостра потреба в державному замовленні на початкову підготовку і перепідготовку кадрів. При цьому потрібно

враховувати не тільки сьогоднішні вакансії, але і перспективи розвитку сфери послуг щодо потреб, які забезпечать попередження потрапляння дітей в інституції, а також подальшу реінтеграцію тих дітей, які зараз там перебувають.

7. Система інституційного догляду та виховання дітей

Мережа закладів

Система інституційного догляду дітей у Вінницькій області представлена 32 установами, з яких 26 відносяться до системи освіти, 2 - до системи охорони здоров'я, 2 - до системи соціального захисту, 2 установи підвідомчі службі у справах дітей.

Заклади системи освіти – 26 закладів

Засновником 21 закладу є Вінницька обласна Рада

Спеціальні школи-інтернати		Ступінь	Спеціалізація
1	Буднянська спеціальна загальноосвітня школа-інтернат Шаргородського району Вінницької обласної Ради	I-II	Для дітей з порушеннями інтелекту
2	Вінницький навчально-виховний комплекс: спеціальна загальноосвітня школа-інтернат I-III ступенів – дошкільний навчальний заклад Вінницької обласної Ради	I-III	Для дітей з порушеннями слуху
3	Джулинська спеціальна загальноосвітня школа-інтернат Бершадського району Вінницької обласної Ради	I-II	Для дітей з порушеннями інтелекту
4	Іванівська спеціальна загальноосвітня школа-інтернат Калинівського району Вінницької обласної Ради	I-II	Для дітей з порушеннями інтелекту
5	Кисляцький навчально-виховний комплекс: спеціальна загальноосвітня школа-інтернат I-III ступенів – дошкільний навчальний заклад Вінницької обласної Ради	I-III	Для дітей з порушеннями слуху
6	Кришинецька спеціальна загальноосвітня школа-інтернат Тульчинського району Вінницької обласної Ради	I-II	Для дітей з порушеннями інтелекту
7	Ободівська спеціальна загальноосвітня школа-інтернат Тростянецького району Вінницької обласної Ради	I-II	Для дітей з порушеннями інтелекту
8	Піщанська спеціальна загальноосвітня школа-інтернат Вінницької обласної Ради	I-III	Для дітей з порушеннями слуху, глухих
9	Прибузька спеціальна загальноосвітня школа-інтернат Вінницького району Вінницької обласної Ради	I-II	Для дітей з порушеннями інтелекту
10	Нечуївська спеціальна загальноосвітня школа-інтернат Ямпільського району Вінницької обласної Ради	I-II	Для дітей з порушеннями інтелекту
11	Самгородоцька спеціальна загальноосвітня школа-інтернат Козятинського району Вінницької обласної Ради	I-III	Для дітей з порушеннями зору, сліпих
12	Ситковецька спеціальна загальноосвітня школа-інтернат Немирівського району Вінницької обласної Ради	I-II	Для дітей з порушеннями інтелекту
13	Староприлуцька спеціальна загальноосвітня школа-інтернат Липовецького району Вінницької обласної Ради	I-II	Для дітей з порушеннями інтелекту

Загальноосвітні школи-інтернати		Ступінь	Спеціалізація
1	Брацлавський НВК: дошкільний навчальний заклад, загальноосвітня школа-інтернат I-III ступенів-гімназія Вінницької обласної Ради	I-III	Для дітей з малозабезпечених сімей, дітей, потерпілих внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС I-II кат., дітей військовослужбовців, учасників АТО на сході України
2	Козятинський ЗНВК I-III ступенів «Школа-інтернат-гімназія» ім.В.М. Підгорбунського	I-III	Для дітей, які потребують соціальної допомоги
3	НВК: Гайсинська загальноосвітня школа—інтернат I-III ступенів	I-III	Для дітей, які потребують соціальної допомоги
4	Загальноосвітня школа-інтернат I-III ступенів смт Сутиски Тиврівського району	I-III	Для дітей, які потребують соціальної допомоги
Навчально-реабілітаційні центри		Ступінь	Спеціалізація
1	Немирівський навчально-реабілітаційний центр Вінницької обласної Ради	I-II	Для дітей з важкими порушеннями мовлення у поєднанні з порушеннями інтелекту та дитячим аутизмом
2	Котюжанівський навчально-реабілітаційний центр Мурованокуриловецького району Вінницької обласної Ради	I-II	Для дітей з порушеннями інтелекту у поєднанні з порушеннями опорно-рухового апарату
3	Дашівський навчально-реабілітаційний центр Іллінецького району Вінницької обласної Ради	I-II	Для дітей з порушеннями інтелекту у поєднанні з важкими порушеннями мовлення
4	Серебрійський навчально-реабілітаційний центр Могилів -Подільського району Вінницької обласної Ради	I-II	Для дітей з порушеннями інтелекту в поєднанні з важкими порушеннями мовлення, ранній дитячий аутизм
Санаторні школи-інтернати		Ступінь	Спеціалізація
1	Мурованокуриловецька санаторна загальноосвітня школа-інтернат I-III ступенів Вінницької обласної Ради	I-III	Для дітей з захворюваннями серцево-судинної системи
Спеціалізовані школи-інтернати		Ступінь	Спеціалізація

1	Тиврівський ліцей-інтернат поглибленої підготовки в галузі науки	II-III	Для обдарованих дітей
2	Тулчинська загальноосвітня школа I-III ступенів-ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою Вінницької обласної Ради	I-III	Для дітей з 13 років військовий профіль
Дитячі будинки		Ступінь	Спеціалізація
1	Вінницький обласний дитячий будинок "Гніздечко" Вінницької обласної Ради	-	Для дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей з малозабезпечених сімей, дітей з сімей, які опинилися в СЖО
2	Дитячий будинок «Родинний дім»	-	Для дітей, які потребують соціальної допомоги

До закладів системи освіти відносяться 26 закладів:

- спеціальні школи-інтернати (13);
- загальноосвітні школи-інтернати (4);
- навчально-реабілітаційні центри (4);
- санаторна школа-інтернат (1);
- спеціалізовані школи-інтернат (2);
- дитячі будинки (2).

Спеціальні школи-інтернати є закладами загальної середньої освіти для дітей, які потребують корекції фізичного та / або інтелектуального розвитку. З 13 спеціальних шкіл-інтернатів, що функціонують в області, 9 призначені для дітей, що мають інтелектуальні порушення, 1 - для дітей з порушеннями зору та 3 - з порушеннями слуху.

В області працюють 4 навчально-реабілітаційні центри, в яких навчаються діти з особливими освітніми потребами, зумовленими тяжкими порушеннями мовлення у поєднанні з порушенням інтелекту, розладами аутичного спектру, з порушенням опорно-рухового апарату в поєднанні з порушеннями інтелекту.

У 4 загальноосвітніх школах-інтернатах навчаються діти-сироти, діти, позбавлені батьківського піклування, та діти з сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах, які потребують соціальної допомоги. До категорії дітей, які потребують соціальної допомоги, належать діти, які зараховані в заклади за заявами їх батьків у зв'язку з важким матеріальним становищем сім'ї, режимом роботи або хворобою батьків, а також діти з сімей, в яких батьки ухиляються від виконання своїх батьківських обов'язків. Також в області функціонують 2 спеціалізовані школи-інтернати: одна – з поглибленим вивченням окремих предметів, друга – з посиленою військово-фізичною підготовкою.

В області функціонує 1 санаторна школа-інтернат для дітей із захворюваннями серцево-судинної системи та 2 дитячих будинки, в яких перебувають діти-сироти, діти, позбавлені батьківського піклування, діти з малозабезпечених сімей, діти з сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах та потребують соціальної допомоги.

Заклади системи соціального захисту – 2 заклади

Дитячі будинки-інтернати		Профіль	Спеціалізація	Кількість дітей
1	КУ «Стрижавський дитячий будинок-інтернат» Вінницької обласної ради	II-III	Для дітей з психо-фізичними порушеннями	31
2	КУ «Ладижинський дитячий будинок-інтернат» Вінницької обласної ради	II-IV	Для дітей з психо-фізичними порушеннями	25

Будинки-інтернати системи соціального захисту є соціально-медичними установами для постійного проживання дітей віком від 4 до 18 років зі складними порушеннями фізичного та психічного здоров'я. Ці установи також мають у своєму складі молодіжні відділення для осіб віком від 18 до 35 років.

Ладижинський дитячий будинок-інтернат знаходяться на великій відстані від обласного центру, а саме 110 км.

Загальна проектна та планова потужність всіх закладів становить 315 місць. У той же час фактична кількість дітей, які перебувають в закладах на час проведення дослідження, склала - 56 осіб або 18%. Всього в закладах перебуває – 275 осіб.

Дані показники свідчать про нецільове та нераціональне використання приміщень і коштів на їх утримання.

Заклади системи охорони здоров'я – 2 заклади

Будинок дитини		Спеціалізація	Кількість ліжок
1	Вінницький обласний спеціалізований будинок дитини для дітей з ураженням ЦНС та порушенням психіки	медико-соціальний захист дітей-сиріт, дітей, які залишилися без піклування батьків, дітей з сімей, що потрапили в складні життєві обставини з порушеннями стану здоров'я	70
2	Тулчинський обласний спеціалізований будинок дитини для дітей з ураженням ЦНС та порушенням психіки	медико-соціальний захист дітей-сиріт, дітей, які залишилися без піклування батьків, дітей з сімей, що потрапили в складні життєві обставини з порушеннями стану здоров'я	50

Відповідно до Статутів будинків дитини, діти – сироти, діти позбавленні батьківського піклування та діти з сімей, що потрапили в складні життєві обставини (II-III груп здоров'я), знаходяться в установі від народження до 6 років включно, діти-сироти та діти, які залишились без піклування батьків та мають інвалідність (III-IV груп здоров'я) - від народження до 7 років, на базі Вінницького спеціалізованого будинку дитини до 12 років.

На базі Вінницького обласного спеціалізованого будинку дитини з 2010 року створено Центр реабілітації на 40 ліжок, в тому числі 20 ліжок спільного перебування дитини з матір'ю. В Центрі надається реабілітаційна допомога дітям з фізичними та розумовими порушеннями, з аутизмом, з вродженими вадами розвитку, спадково-дегенеративними захворюваннями нервової системи тощо.

Установи служб у справах дітей – 2 заклади

Центри реабілітації дітей		Спеціалізація	Кількість дітей
1	Вінницький обласний центр соціально-психологічної реабілітації дітей	Для дітей, які потребують соціальної та психологічної реабілітації	40
2	Жмеринський обласний центр соціально-психологічної реабілітації дітей	Для дітей, які потребують соціальної та психологічної реабілітації	25

У центрах соціально-психологічної реабілітації дітей можуть перебувати діти-сироти, діти, позбавлені батьківського піклування, діти, які опинилися в складних життєвих обставинах у віці від 3 до 18 років. За законодавством України, такі центри можуть бути денними або мати денне і стаціонарне відділення. Обидва центри є стаціонарними закладами тривалого (до 9 місяців, а іноді і більше) перебування дітей. Вихованці центру, які досягли шкільного віку, навчаються в закладах загальної середньої освіти за місцем розташування центрів. У той же час, діти дошкільного віку не відвідують заклади дошкільної освіти.

Ці заклади надають тимчасовий догляд для дітей і могли б мати набагато менше клієнтів у разі існування послуг з раннього виявлення і втручання, послуг з підтримки сім'ї, а також послуг патронатного виховання.

Територіально заклади розташовані в області нерівномірно. У місті Вінниці - обласному центрі, знаходяться 4 заклади, в інших містах розташовано 7 закладів, в сільській місцевості - 21 заклад.

Деякі заклади знаходяться на великій відстані від обласного центру, від районних центрів.

Загальна проектна потужність всіх закладів становить 3500 місць. Планова потужність розрахована на 4959 місць. Різниця складає 1459 місць. Це пояснюється тим, що 13 закладів системи освіти знаходяться в панських маєтках (пам'ятки архітектури) та будівлях, які раніше використовувалися за іншим призначенням.

Дані показники свідчать про достатню кількість місць в інституційних закладах системи освіти для перебування в них 3104 дитини.

8. Діти в закладах інституційного догляду

У 32 закладах інституційного догляду виховується 3353 особи. З них в:

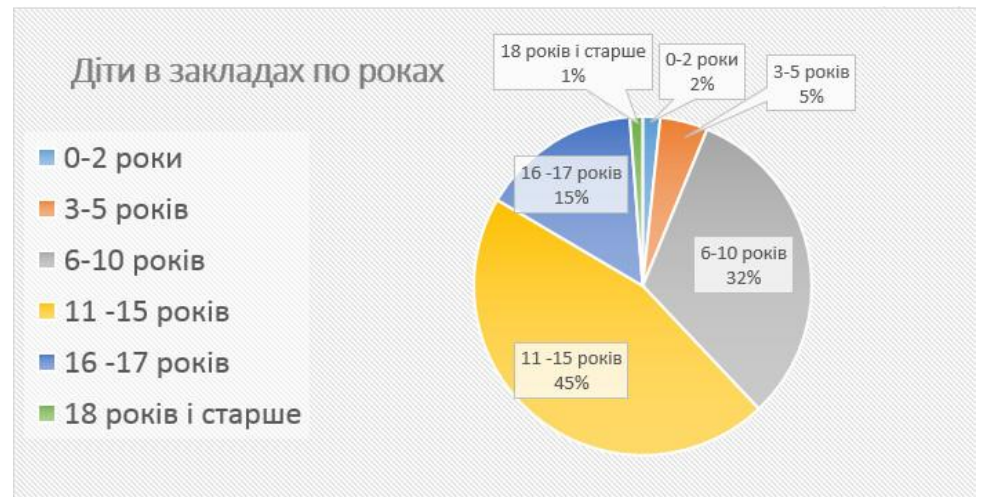
- закладах системи освіти - 3104 або 93% від загальної кількості дітей в інтернатах;
- в закладах системи управління охорони здоров'я - 140 (4,2%) дітей;
- в закладах системи соціального захисту - 56 (1,7%) дітей;
- в закладах служб у справах дітей - 53 (1,6%) дитини.

9. Розподіл дітей за віком

З 3353 вихованців, які знаходяться в закладах інституційного догляду:

- 0-2 роки – 56;
- 3-5 років – 153;
- 6-10 років – 1063;
- 11-15 років – 1527;
- 16-17 років – 513;
- старше 18 років - 41.

В найближчі два роки 456 дітей у віці старше 16 років закінчать навчання.

Найбільшу категорію вихованців закладів (2659 дітей) складають діти шкільного віку від 6-ти до 16-ти років. Цей факт також необхідно брати до уваги при плануванні послуг, зокрема, послуг з інклюзивної освіти, а також послуг з підтримки сім'ї.

Тип закладу	0-2 роки	3-5 років	6-10 років	11 -15 років	16 -17 років	18 років і старше
Спеціальні школи-інтернати	0	41	485	581	156	35
Загальноосвітні школи-інтернати	2	5	238	192	47	4
Навчально-реабілітаційні центри	0	9	139	167	26	1
Лицей-інтернат	0	0	29	406	227	1
Санаторна школа-інтернат	0	0	73	103	18	0
Дитячі будинки (МОН)	0	13	57	34	5	0
Будинки дитини (МОЗ)	54	66	17	3	0	0
Дитячі будинки-інтернати	0	0	2	25	29	0
Центри соц.-психол. реабілітації	0	9	23	16	5	0
Всього	56	153	1063	1527	513	41

В інституційних закладах виховуються 56 дітей у віці до 3-х років. Для дітей цього віку необхідно в першу чергу створити послуги для реінтеграції в сім'ю, а також припинити подальше направлення дітей молодшого віку дітей в інституції.

456 дітей у віці старше 16 років в найближчі два роки закінчать навчання в інтернатних закладах системи освіти. 29 дітей старших 16 років, які проживають в будинках-інтернатах, і надалі залишаться в них. Це можна змінити, якщо своєчасно розвинути послугу проживання з підтримкою.

10. Групи братів і сестер

В інституціях виховуються 1162 дитини з братами/сестрами, які складають 483 родинні групи, з них в закладах освіти – 1002 дитини з 446 родинних груп. При цьому 729 дітей з 296 сімейних груп навчаються в спеціальних школах-інтернатах та 84 дитини з 37 родинних груп - в санаторній школі-інтернаті.

197 дітей з 81 сімейної групи виховуються в загальноосвітніх школах-інтернатах. Ці діти не мають серйозних порушень здоров'я. Причиною їх перебування в інтернаті є складні життєві обставини сім'ї, а також відсутність достатньої кількості послуг з підтримки сім'ї, що і призвело до розлучення дітей з батьками.

11. Статус дитини

В інституційних закладах Вінницької області виховуються 258 (7,6 % від усіх вихованців закладів) дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. З них, 125 дітей мають правові підстави для усиновлення.

Слід зазначити, що 45 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування (1% від загальної кількості вихованців закладів), мають опікуна або піклувальника, 4 дитини з прийомних сімей та 1 дитина з дитячого будинку сімейного типу навчаються та виховуються в інтернатних закладах системи освіти. Відносно цих дітей має місце подвійне фінансування: утримання дитини в закладі та виплати опікунам, піклувальникам, прийомним батькам, батькам-вихователям. Всі 45 дітей - діти зі спеціальними освітніми потребами.

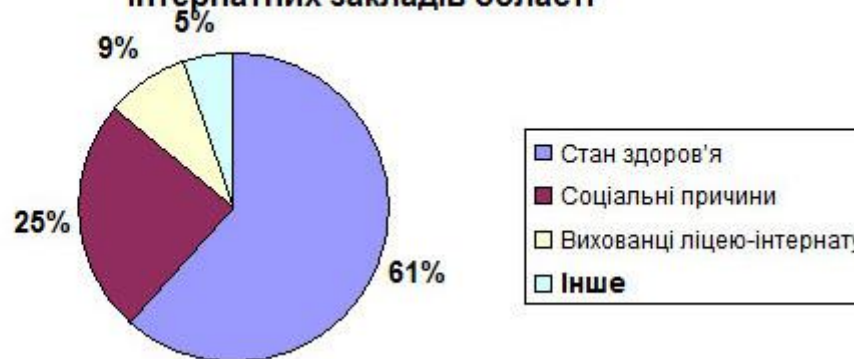
Решта 3095 (92,3 %) вихованців закладів мають батьків або повнолітні.

12. Причини влаштування дітей в установи

Причини влаштування дітей в заклади інституційного догляду можна розділити на медичні та соціальні.

В цілому за станом здоров'я до установ влаштовано 2062 дитини.

Розподіл дітей за причинами влаштування до інтернатних закладів області

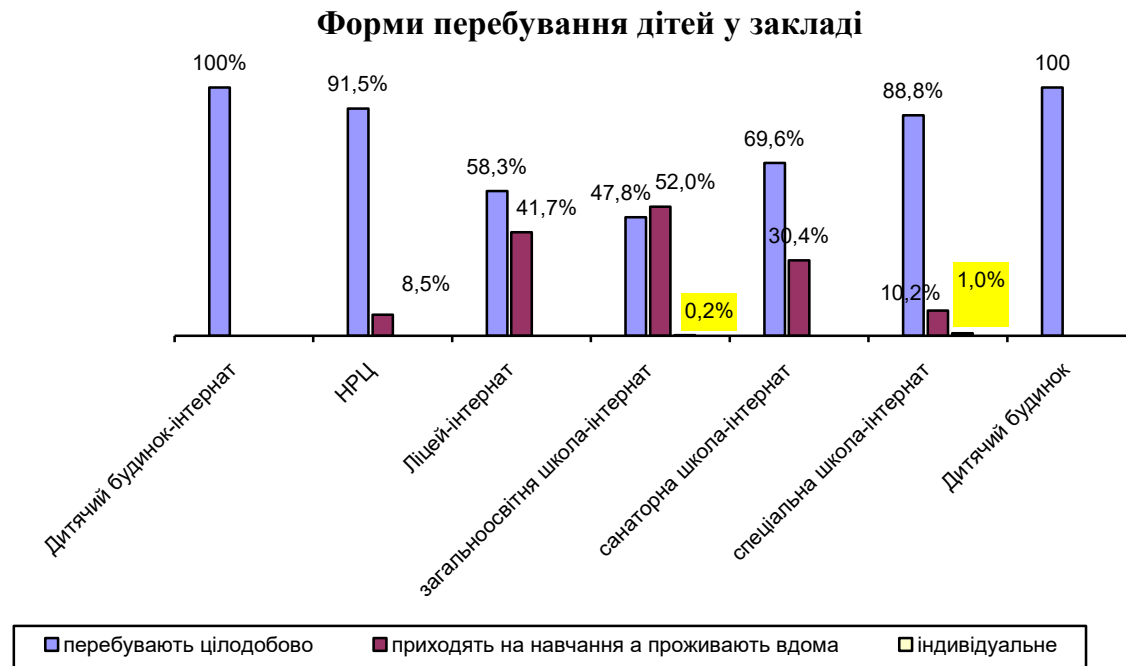
До соціальних причин відноситься наявність у дитини статусу дитини-сироти або дитини, позбавленої батьківського піклування, а також складні життєві обставини сім'ї (складні матеріальні умови сімей, ухилення батьків від виконання батьківських обов'язків). З соціальних причин в заклади влаштовано 824 дитини. До інших причин влаштування до закладів є режим роботи батьків, стан здоров'я батьків та ін.

Протягом 2017 року на обліку в центрах соціальних служб для сім'ї дітей та молоді перебувало 1689 сімей, діти з яких протягом року перебували в інтернатних закладах області, це 2162 дитини.

У спецшколах перебувають діти з особливими освітніми потребами, таким чином, причиною їх перебування в закладах є відсутність достатньо розвиненої системи інклюзивної освіти та відсутність фахівців спеціальної освіти.

13. Форми і тривалість перебування дітей у закладах

В інтернатних закладах існують три форми перебування дітей: цілодобове, денне, індивідуальне навчання.

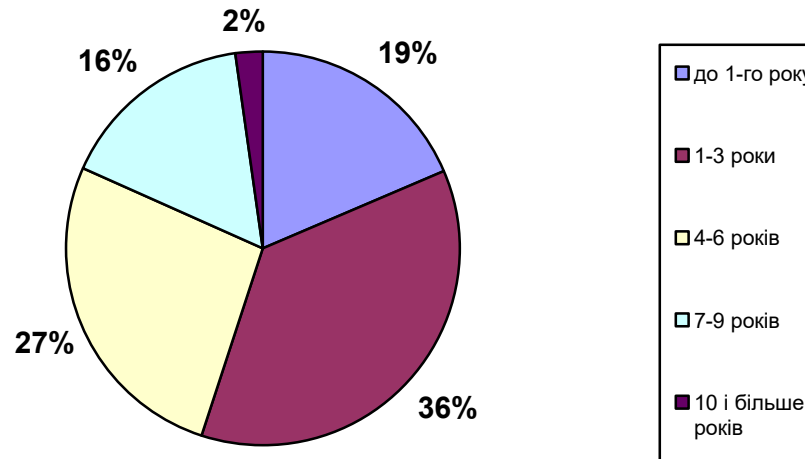
Із загальної кількості дітей, які перебувають в інтернатних закладах області 2557 (76%) знаходяться в закладі цілодобово, 574 дитини (18,5%) проживає вдома, а приходить на навчання до шкіл-інтернатів.

Слід також зазначити, що 3001 (96,7%) дитина, перебуває в закладах системи освіти за рахунок держави і 103 (3,4%) дитини частково або повністю утримуються в закладах за рахунок батьків.

З 3104 вихованців закладів освіти знаходяться:

Тривалість перебування	Кількість дітей
до 1 року	576
1-3 роки	1130
4-6 років	826
7-9 років	499
більше 10 років	73

Тривалість перебування дітей в закладах освіти

В цілому 36% дітей в закладах системи освіти перебувають понад 3 роки.

У найбільш скрутному становищі перебувають діти, які виховуються в закладах понад 7 років (18,0%).

Кожна третя дитина (майже 36%) знаходиться в закладі тривалий час - від 3 до 10 і більше років. У 95% дітей є батьки. Це свідчить про те, що робота з реінтеграції дітей в сім'ї проводиться недостатньо.

14. Стан здоров'я дітей

У всіх закладах інституційного догляду є діти з проблемами здоров'я.

Закономірно, що в спеціальних і санаторній школах-інтернатах навчаються діти з певними нозологіями відповідно до спеціалізації закладу.

За даними дослідження, найбільшу частину становлять діти з порушеннями інтелектуального розвитку - 1118, на другому місці порушення мови – 671, порушення зору – 605.

Також в закладах області виховуються діти з синдромом Дауна або іншими генетичними захворюваннями – 51 дитина, з порушеннями аутичного спектру – 26, зі специфічними захворюваннями органів дихання – 42, захворюваннями органів травлення – 50, з цукровим діабетом – 4, з формами туберкульозу – 3.

Комплексні обмеження життєдіяльності мають 49 дітей. Крім того, серед дітей, які перебувають в закладах системи освіти, 859 (27,7%) дітей мають інвалідність, 100% дітей в будинках-інтернатах, 36,4% в будинках-дитини (51 з 140 дітей).

Заклади загальної середньої освіти не пристосовані для навчання дітей з порушеннями здоров'я, особливо дітей з важкими вадами слуху, зору та інтелектуального розвитку. Також заклади не в повній мірі пристосовані для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату: відсутні пандуси, ліфти, поручні, не обладнані спеціальні санітарні кімнати.

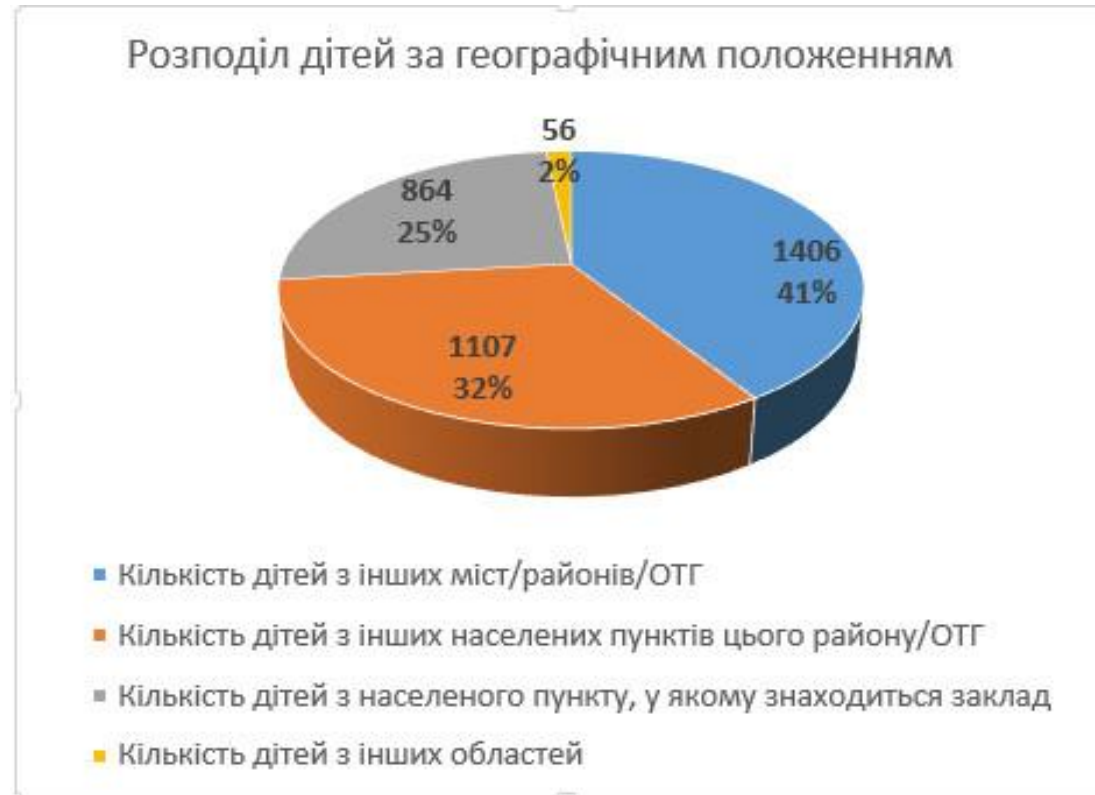
15. Розподіл дітей за географічним походженням

Кожна п'ята дитина (864 - 25%) проживає в тому ж населеному пункті, де розташовано інституційний заклад.

Найбільша кількість дітей, які проживають в тому ж населеному пункті, це діти Брацлавського навчально-виховного комплексу – 72%:

Брацлавський навчально-виховний комплекс: дошкільний навчальний заклад, загальноосвітня школа-інтернат I-III ступенів - гімназія Вінницької обласної Ради	72 %
Загальноосвітня школа-інтернат I-III ступенів смт. Сутиски Тиврівський район Вінницької області	62 %
Навчально-виховний комплекс: Гайсинська середня загальноосвітня школа – інтернат I-III ст. – гімназія	54 %
Самгородоцька спеціальна загальноосвітня школа-інтернат Козятинського району Вінницької обласної Ради	41 %
Мурованокуриловецька загальноосвітня санаторна школа-інтернат I-III ступенів Вінницької обласної Ради	35 %

За географічним положенням в усіх закладах області переважна більшість дітей (41%) – діти з інших міст, районів, ОТГ:

У дитячих будинках-інтернатах лише одна дитина з населеного пункту, в якому розташована установа, 12 дітей - з інших областей України. З дослідження випливає, що 32% вихованців інституційних установ перебувають в закладах, розташованих в межах району або в ОТГ проживання дитини.

В інтернатах області перебувають 56 дітей з інших областей України. З них: 42 в закладах системи освіти (18 - в спеціальних школах-інтернатах, 15 – в загальноосвітніх школах, 8 – в ліцеях-інтернатах), 12 – в будинках-інтернатах, 2 – у будинках дитини.

16. Кадрове забезпечення закладів

У 33-х установах інституційного догляду, станом на 01.01.2018 року у Вінницькій області, передбачено 3078 ставок, фактично працюють 2845 осіб. Кількість ставок зайнятих основними працівниками – 2736 (з них 571 – 21%- пенсіонери), сумісниками - 96.

Кількість фактично працюючого персоналу за станом на 01.01.2018 року становить 2845 осіб, серед яких:

адміністративний персонал - 132 (4%);

технічний (допоміжний) персонал - 1082 (38%);

педагогічний персонал – 1191 (41%);

медичний персонал - 440 (15%).

Персонал закладів представлений різними віковими категоріями.

В закладах системи освіти загальна кількість осіб у віці від 50 років і старше - 905 осіб, що становить 41,2% від усіх працівників закладів.

Кількість працівників, які вийшли на пенсію, але продовжують працювати в закладах системи освіти становить 419 осіб, що складає 19,1% від числа всього працюючого персоналу. Найбільша відсоткова частина їх представлено технічним персоналом - 46%, педагогічним – 44% медичним - 5%, адміністративним - 6%.

Розподіл співробітників пенсійного віку за типами установ

Типи інтернатів	Пенсіонери	Всього	%
Будинки-інтернати	107	267	40
Будинки дитини (МОЗ)	33	195	17
Дитячі будинки (МОН)	25	103	24
Навчально-реабілітаційні центри	44	308	14
Спеціальні школи-інтернати	203	1047	19
Санаторна школа-інтернат	21	116	18
Ліцей-інтернат	56	222	25
Загальноосвітні школи-інтернати	64	399	16
Центр соціально-психологічної реабілітації	13	57	22

Забезпечення закладів інституційного догляду спеціалізованими кадрами низька. В цілому в закладах працює 81 фахівець - це 2,8% від загальної кількості фактично працюючого персоналу. З них: соціальні працівники - 17, психологи - 31, логопеди – 33, дефектологи в т.ч. сурдопедагоги та тифлопедагоги - 184.

Спеціалізований персонал в закладах представлений по 1-2 особи, лише у 2 закладах області по 6 логопедів (ОКЗ "Вінницький спеціалізований будинок дитини з ураженням ЦНС та порушенням психіки", Комунальний заклад «Вінницький обласний дитячий будинок «Гніздечко» Вінницької обласної Ради») та в 1 закладі – 3 логопеда (Іванівська спеціальна загальноосвітня школа-інтернат Калинівського району Вінницької обласної Ради).

17. Матеріально-технічна база закладів

Загальна площа земельних ділянок, які перебувають у власності закладів становить 202,7 га.

Найбільшу площу земельних ділянок мають Ситковецька спеціальна школа-інтернат – (20,0 га), Мурованокуріловецька санаторна школа-інтернат (14,18 га), Ободівська спеціальна школа-інтернат (14,15 га), Козятинська школа-інтернат-гімназія (17,0 га), Тульчинська школа-ліцей (16 га), Староприлуцька спеціальна школа-інтернат (13,658 га).

Загальна площа будівель, що знаходяться на балансі закладів, становить 222027 м². З загальної площі закладів (211129 м²) корисна площа - 172758 м², що складає 82 %.

Найбільшу площу будівель мають Мурованокуриловецька санаторна школа-інтернат – 51791 м², Гайсинська школа-інтернат-гімназія – 27983 м², Джулинська спеціальна загальноосвітня школа-інтернат – 15865 м².

У 22 закладах інституційного догляду системи освіти встановлено автономне опалення. Крім того, 2 заклади використовують опалення від мережі населеного пункту (ДБ «Гніздечко» та Вінницький НВК); 2 заклади - пічне опалення (Серебрійський НРЦ та Буднянська спеціальна школа-інтернат).

У 25 закладах інституційного догляду встановлено автономне опалення. 5 закладів використовують опалення від мережі населеного пункту. Це заклади :

- Ладжинський дитячий будинок-інтернат
- Комунальний заклад «Вінницький навчально-виховний комплекс: спеціальна загальноосвітня школа-інтернат I-III ст. - дошкільний навчальний заклад Вінницької обласної Ради»
- ОКЗ "Вінницький спеціалізований будинок дитини з ураженням ЦНС та порушенням психіки"
- Комунальний заклад "Жмеринський обласний центр соціально-психологічної реабілітації дітей"
- Комунальний заклад «Вінницький обласний дитячий будинок «Гніздечко» Вінницької обласної Ради»

2 заклади використовують пічне опалення: комунальний заклад "Буднянська спеціальна загальноосвітня школа-інтернат Шаргородського району Вінницької обласної Ради, Серебрійський навчально-реабілітаційний центр Могилів-Подільського району Вінницької обласної Ради.

1 заклад отримує централізоване опалення від КП "Вінницяоблтеплоенерго" та сплачує за спожиті гікакалорії - Стрижавський дитячий будинок-інтернат.

У всіх установах/закладів в спальних/навчально-спальних корпусах (окрім Нечуївської спеціальної загальноосвітньої школи-інтернату Ямпільського району Вінницької обласної Ради – окреме приміщення) наявні приміщення для особистої гігієни дітей (душові кімнати).

Всього на балансі установ/закладів знаходиться 298 будівель. Для організації освітнього процесу в 26 закладах навчальні корпуси розташовані в 33 будівлях. Також, 21 інституційний заклад має спальні корпуси, які розміщуються в 36 будівлях, і 24 установи мають навчально-спальні комплекси, які розташовані в 13 будівлях. Всі будівлі споруджені в 1850-1994 роках.

З усіх будівель, інтернатні установи мають 216 будинків іншого призначення (їдальні, гаражі, теплиці, майстерні та інше), що складає 72%.

Матеріально-технічна база закладів для дітей налічує 119 транспортних засобів:

- 24 автобусів / мікроавтобусів;
- 45 легкових автомобілів;
- 30 вантажний автомобіль;
- 20 інших транспортних закладів.

Зокрема, у користуванні закладів служб у справах дітей – 5 засоби (1 мікроавтобус, 3 – легкові та 1 вантажна), системи охорони здоров'я - 5 транспортних засобів (4 легкових та 1 вантажний), системи соціального захисту – 17 (4 автобуса/мікроавтобуса, 7 легкових, 3 вантажні, 3 трактора), системи освіти – 92 (20 автобусів/мікроавтобусів, 31 – легковий автомобіль, 25 – вантажних, 16 інших транспортних засобів).

18. Фінансове забезпечення закладів

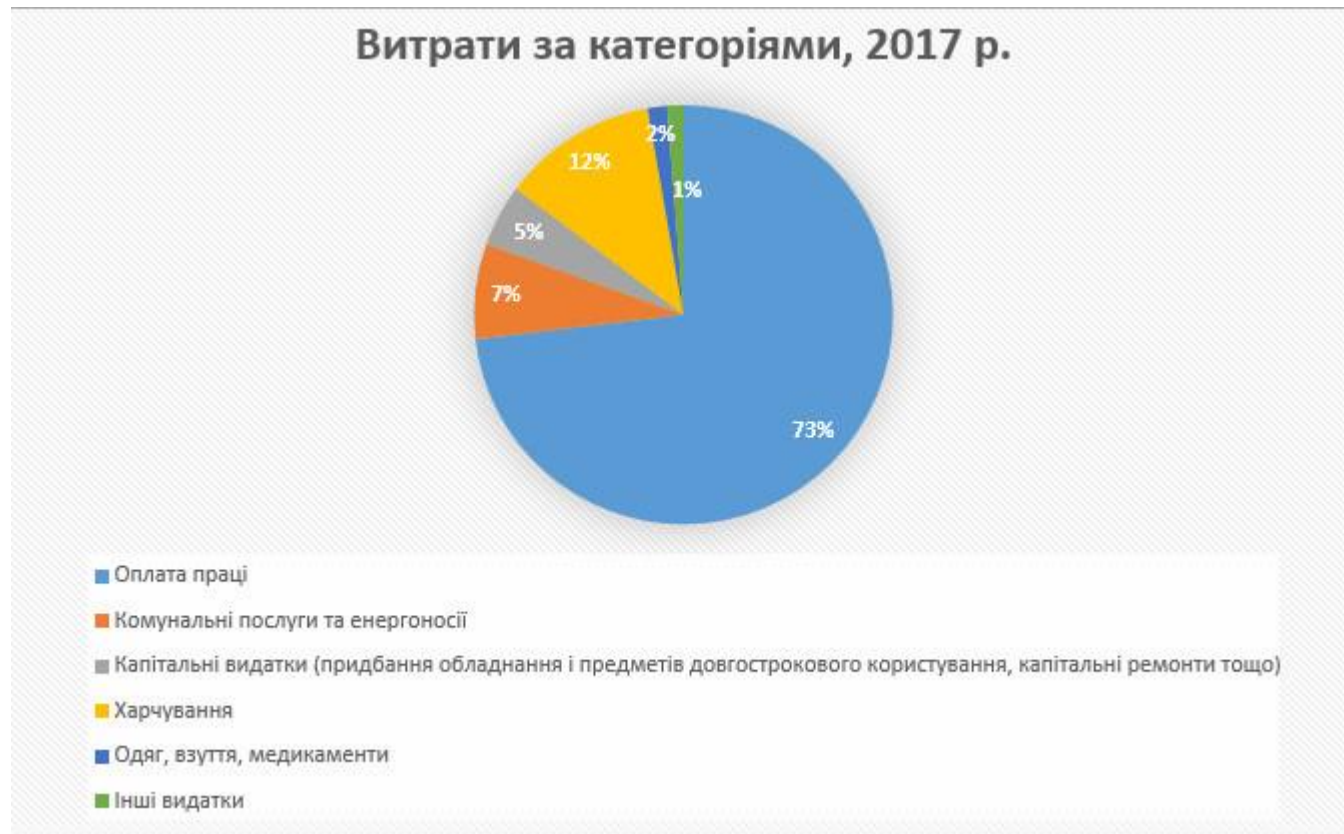
Фінансове забезпечення закладів інституційного догляду здійснюється з кількох джерел фінансування: державного, обласного, місцевого бюджету та недержавних джерел (спонсорська, благодійна допомоги і т.п.).

Рік	Державний бюджет	Обласний бюджет (грн)	Районний та міський бюджет (грн)	Бюджет ОТГ (грн)	Спонсорська та благодійна допомога (грн)
2016	31859189	196339302	14490034	0	4650463
2017	43328062	262989039	27021825	0	4655291

19. Витрати на утримання установ за категоріями

У загальній сумі витрат у 2017 році на утримання інтернатних установ найбільшу частку займає оплата праці персоналу – 247880260 грн, що становить 73% від загальних витрат. Розмір виплати на заробітну плату зріс у порівнянні з 2016 роком на 53% (161210229 грн – у 2016 р):

- в дитячих будинках-інтернатах - з 59% (2016 р.) до 68% (2017 р.);
- в будинках дитини системи охорони здоров'я - з 71,5% (2016 р.) до 72,3% (2017 р.);
- в дитячих будинках системи освіти – з 55,8% (2016 р.) до 65,2% (2017 р.);
- в ліцеї-інтернаті - з 56,1% (2016 р.) до 61,3% (2017 р.);
- в санаторній школі-інтернаті - з 62,2% (2016 р.) до 73% (2017 р.);
- в спеціальних школах-інтернатах - з 59,8% (2016 р.) до 66,9% (2017 р.);
- в загальноосвітніх школах-інтернатах - з 45,2% (2016 р.) до 71,8% (2017 р.);
- в навчально-реабілітаційних центрах - з 66,7% (2016 р.) до 78,6% (2017 р.);
- в центрах соціально-психологічної реабілітації дітей - з 47,4% (2016 р.) до 53,4% (2017 р.).

Варто відзначити, що в 2017 році, в порівнянні з 2016 роком, на 4,9% збільшилися витрати на капітальні ремонти. Витрати на придбання обладнання і предметів довгострокового користування, у порівнянні з 2016 р. зменшилися на 14,5%.

Витрати на харчування дітей у 2017 році збільшилися на 28,9% (на 9098741 грн. більше) в порівнянні з 2016 роком. У 2016 році витрати на харчування дітей складають 12,7% (31518491 грн) від загальної суми фінансування 2016 р., в 2017 складають - 12% (40617232 грн) від загальної суми фінансування 2017 р.

Витрати на одяг і взуття в 2017 році скоротилися на 41% (на 1975547 грн) в порівнянні з 2016 роком. У 2016 році витрати складають 1,9% (4829048 грн) від загальної суми фінансування в 2016 році, в 2017 році - 0,8% (2853501 грн) від загальної суми фінансування в 2017 році. В окремих випадках це може бути пов'язано із наданням благодійної допомоги.

Витрати на лікування у 2017 році склали близько 0,6%, що є меншим на 0,3% у порівнянні з 2016 роком (2318596 грн).

Витрати по статтях	2016 р. (грн)	2017 р. (грн)	Різниця (грн)
Фактична сума, отримана установою з відповідного бюджету для здійснення статутної діяльності	248587290	338949966	90362676
Оплата праці з нарахуваннями	161210229	247880260	86670031
Капітальні витрати на придбання обладнання і предметів довгострокового користування	5610814	4799489	-811325
Витрати на капітальні ремонти будинків	10886983	11417061	530078
Комунальні послуги та енергоносії	22993614	24902231	1908617
Витрати на продукти харчування	31518491	40617232	9098741
Витрати на медикаменти	2318596	2210055	-108541
Одяг, взуття	4829048	2853501	-1975547
Інші видатки	9219515	4270137	-4949378

20. Витрати на одну дитину в 2016 - 2017 рр.

Не дивлячись на зростання фінансування, зростання в якості догляду за дітьми не спостерігається, оскільки прямі витрати на потреби дитини пропорційно зменшуються в закладах усіх відомств. У 2017 році всього 45680788 грн (13,5% від загальної суми фінансування 2017 р.) було витрачено на забезпечення потреб дитини: витрати на харчування, витрати на лікування, витрати на одяг, взуття.

Витрати в 2017 році на утримання одного вихованця в місяць в різних типах установ різні і варіюють від 2743 грн (ліцей-інтернат) до 17165 грн. (будинок дитини), 16121 грн (дитячий будинок-інтернат). В середньому витрати на 1 дитину в інституційному закладі складають близько 8,2 тис.грн в місяць.

У окремих установах вартість утримання дитини в місяць у 2017 році в порівнянні з 2016 роком зросла в середньому на 1,3 рази: в дитячих будинках-інтернатах (з 9239 грн до 11423 грн на одну дитину), в загальноосвітніх школах інтернатах (з 6010 грн до 7983 грн), у спеціальних школах-інтернатах (з 6604 грн. до 9194 грн.), у навчально-реабілітаційних центрах (з 6758 грн. до 8929 грн.).

Тип закладу	Середньорічна кількість дітей в 2016 р.	Витрати 2016 р. (грн)	2016 р. в середньому на 1 дитину/місяць (грн)	Середньорічна кількість дітей в 2017 р.	Витрати 2017 р. (грн)	2017 р. в середньому на 1 дитину/місяць (грн)
Дитячий будинок системи освіти	110	12195018	9239	109	14941833	11423
Будинок дитини	183	19983788	10920	211	28179915	13355
Дитячі будинки-інтернати	277	3 996 173	6466	275	3 352 154	7776
Лицей-інтернат (без спонсорської та благодійної допомоги)	650	20881407	2677	663	18763299	2358
Санаторна школа-інтернат (без спонсорської та благодійної допомоги)	188	9217094	4086	194	12692780	5452
Загальноосвітня школа-інтернат (без спонсорської та благодійної допомоги)	450	32451330	6010	488	46746931	7983
Спеціальна школа-інтернат (без спонсорської та благодійної допомоги)	1231	98037502	6604	1222	134810540	9194
Навчально-реабілітаційний центр (без спонсорської та благодійної допомоги)	347	28055125	6758	352	37717624	8929

Результати аналізу аспектів фінансування установ інституційного догляду та виховання дітей вказують на відсутність чіткого бачення і ефективного використання фінансових коштів: в той час як в цілому реєструється зростання фінансових вкладень, асигнування на забезпечення потреб дитини складають досить малу частку витрат.

Констатація того, що частка витрат на забезпечення потреб дитини незначна, в порівнянні з витратами на утримання будинків і на оплату праці персоналу, вказує на необхідність перерозподілу фінансових ресурсів установ інституційного догляду та виховання дітей на розвиток послуг, що забезпечують проживання дітей в сімейному середу або середовищі сімейного типу, організацію інклюзивного навчання в закладах дошкільної та загальної середньої освіти.

II. Загальні констатації за результатами оцінки становища дітей в ситуації ризику і послуг, що надаються дітям та їхнім родинам

1. Частка дітей у області становить 18,3% від загальної чисельності населення. У порівнянні з 2010 роком, кількість дітей в області зменшилася майже на 18700.
2. Кожна восьма дитина (близько 13% від загальної чисельності дітей: діти, які перебувають в складних життєвих обставинах, діти-сироти і діти, що залишилися без піклування батьків, діти з порушенням розвитку, діти, влаштовані до інтернатних закладів) потребує захисту і підтримки.
3. Кількість неповних сімей в області становить – 22110 сімей (13,3%) від загальної кількості сімей з дітьми.
4. 16,2 % сімей з дітьми виховують дітей з інвалідністю. Більшість цих сімей не перебуває на обліку сімей, що потрапили у складні життєві обставини, що говорить про низький рівень виявлення.
5. Тільки 68,1% дітей від 1 до 6 років охоплені дошкільною освітою. Кількість дітей у закладах дошкільної освіти перевищує на 16% їх планову потужність.
6. Мережа закладів загальної середньої освіти забезпечує охоплення всіх дітей шкільною освітою. Кількість дітей у закладах загальної середньої освіти становить 53% від їх планової потужності.
7. Кількість дітей, що мають обмеження можливостей (інвалідність) становить 1,9% від загальної кількості учнів. Кількість дітей з особливими освітніми потребами та дітей на індивідуальному навчанні становить 0,72% від загальної кількості учнів.
8. Послуга з інклюзивної освіти для дітей з особливими освітніми потребами в закладах дошкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної) освіти розвивається.
9. Найвний кадровий дефіцит лікарів на первинному рівні надання медичної допомоги. Відсутність системи послуг раннього втручання.
10. У регіоні є велика кількість сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах і сімей, які потребують соціальної підтримки. В той же час, мережа соціальних послуг забезпечує лише в незначній мірі їх потреби.

11. Недостатній розвиток соціальних послуг щодо підтримки сім'ї, послуг, що заміщають сім'ю, послуг для дітей з інвалідністю та їх сімей, а також послуг інклюзивної освіти призводить до щорічної інституціалізації великої кількості дітей. В деяких ОТГ відсутні соціальні послуги, спрямовані на підтримку сімей з дітьми.

12. Система інституційного догляду та виховання дітей включає 33 заклади, підпорядковані структурам освіти, охорони здоров'я та соціального захисту.

13. У закладах інституційного догляду та виховання перебуває близько 92% дітей шкільного віку, 6% (206) дітей у віці 1-5 років.

14. 7,6% дітей, які перебувають у закладах інституційного догляду та виховання - діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування, 92,3% дітей мають батьків.

15. Підставою для розміщення дітей в заклади інституційного догляду та виховання є проблеми розвитку дитини і їх особливі освітні потреби (61%), соціальні причини (25%), поглиблене вивчення окремих предметів (9%).

16. Із загальної кількості дітей, які перебувають в інтернатних закладах області, 2557 (76%) перебувають в закладах цілодобово, 574 дітей (17%) проживають вдома, а у школах-інтернатах навчаються та отримують послуги.

17. Найбільша кількість дітей в закладах інституційного догляду та виховання – 1230 дітей, які мають порушення інтелектуального розвитку, 669 – порушення мови, 600 – порушення зору.

18. Кожна третя дитина, яка перебуває в закладі інституційного догляду та виховання, проживає в населеному пункті розташування закладу; з інших областей України - 56 дітей.

19. Педагогічний і медичний персонал закладів інституційного догляду та виховання становить 56%, технічний – 37,5%, адміністративний – 3,5%, спеціалізований - близько 3%.

20. 21% від числа всього персоналу є пенсіонерами.

21. Матеріально-технічна база закладів інституційного догляду та виховання включає 298 будівель, 119 транспортних засобів 24 автобусів / мікроавтобусів;45 легкових автомобілів;30 вантажний автомобіль;20 інших транспортних закладів.. Загальна площа земельних ділянок, які перебувають у власності закладів, становить 202,7 га.

22. Територіально заклади розташовані в області нерівномірно. У місті Вінниця - обласному центрі, знаходяться 4 заклади, в інших містах розташовано 7 закладів, в сільській місцевості - 21 заклад. Деякі заклади знаходяться на великій відстані від обласного та районних центрів.

23. Спостерігається зростання фінансових вкладень в інституційні заклади. У порівнянні з 2016 роком, у 2017 році з обласного бюджету виділено в 1,33 рази більше фінансових коштів, а з районних та міських бюджетів - в 1,86 рази. Фінансові вкладення, в основному, витрачаються на оплату праці персоналу і утримання будівель.

III. Загальні висновки за результатами оцінки становища дітей в ситуації ризику і послуг, що надаються дітям та їхнім родинам

Сфера захисту прав дітей, потребує модернізації і якісного реформування. У процесі реформи слід акцентувати увагу на такі основні напрями:

1. Діяльність структурних підрозділів органів влади, установ, організацій громадянського суспільства повинна бути орієнтована на створення скоординованої, стійкої системи забезпечення і захисту прав дітей, заснованої на принципі дотримання найвищих інтересів дитини, які попередили б розлучення дитини з сім'єю і інституціалізацію дітей.

2. На рівні громад повинні бути створені і надані дітям та сім'ям з дітьми якісні та ефективні послуги, орієнтовані на отримувачів, що відповідають їхнім потребам, засновані на принципі міжвідомчого співробітництва та сприяння.

3. Послуги мають надаватися кваліфікованими кадрами. З цією метою повинні бути розроблені комплексні програми нарощування людського потенціалу, безперервної підготовки та перекваліфікації персоналу на всіх рівнях.

4. Система закладів інституційного догляду та виховання дітей повинна бути поступово реформована і трансформована, оскільки вона не забезпечує право дітей на виховання в сім'ї та навчання в загальному середовищі.

5. Реформа закладів інституційного догляду та виховання повинна здійснюватися з дотриманням таких принципів:

- реінтеграція дітей із закладів ґрунтується на оцінці ситуації і на індивідуальному плані;
- при прийнятті рішення про вибір форми влаштування дитини, пріоритетними є думка дитини та її попередня підготовка;
- органи у справах захисту прав дітей та соціальні послуги, повинні бути створені на рівні кожної громади;
- підтримка сімей, в які повертаються діти, повинна здійснюватися до, під час і після реінтеграції;
- попередження влаштування дітей в заклади інституційного догляду та виховання необхідно вирішувати за допомогою розвитку відповідних соціальних послуг у громадах;

➤ для найбільш ефективного використання ресурсів, процес оптимізації закладів інституційного догляду та виховання повинен супроводжуватися перерозподілом фінансових, матеріальних і людських ресурсів до новостворених соціальних послуг та послуг інклюзивної освіти.

6. Важливість, необхідність та незворотність процесів реформи деінституціалізації повинні бути доведені до громадськості та осіб (керівників і фахівців), залучених до процесу захисту дитини та сім'ї. Формування правильної громадської думки є однією з головних передумов успіху реформи.

7. Діти, які перебувають в закладах інституційного догляду та виховання, випускники таких закладів, у тому числі з особливими потребами, повинні брати участь в процесах реформ та бути залученими до прийняття рішень, які їх стосуються.

8. Для проведення реформи системи захисту дітей, повинні бути заплановані ресурси (фінансові, людські, матеріальні), ґрунтуючись на принципах достатності, якості і ефективного використання.

9. Процеси реформи повинні супроводжуватись постійним моніторингом на всіх рівнях системи захисту дитини та сім'ї, періодичною оцінкою та внесенням відповідних змін і доповнень.

Для здійснення вищезазначених цілей, пропонується **План заходів з реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на 2018-2026 роки.**

ПЛАН ЗАХОДІВ
З РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНОГО ДОГЛЯДУ І ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ
НА 2018-2026 РОКИ

№ з/п	Дії	Термін виконання	Відповідальні виконавці	Джерела фінансування	Показники виконання
Основна мета плану: Послідовне реформування діючої системи забезпечення прав дітей в регіоні та формування системи, яка забезпечить проживання, догляд і виховання дитини в сім'ї або в умовах максимально наближених до сімейних					
I. Координація та взаємодія в процесі реформування системи інституційного догляду та виховання дітей					
<p>Специфічні цілі: створення ефективних механізмів координації і взаємодії усіх суб'єктів реформування системи інституційного догляду та виховання дітей. Визначення рівнів відповідальності в процесі реформи; інтегрування основних принципів, цілей і завдань Національної стратегії в Регіональний план, регіональні програми та відомчі плани, плани місцевих адміністрацій; впровадження механізму прийняття рішень в інтересах дитини, залучення дітей до прийняття рішень, що стосуються їх долі.</p>					
1.1.	Створення експертної групи з питань реформування системи надання соціальних послуг у Вінницькій області	III квартал 2018 р.	Департамент соціальної та молодіжної політики облдержадміністрації	Не потребує	Розпорядження голови облдержадміністрації
1.2.	Розробка Стратегії реформування системи надання соціальних послуг у Вінницькій області, яка буде взаємопов'язана та побудована на основі Стратегічного плану дій з реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на 2018-2026 роки між органами влади та неурядовими організаціями	1 грудня 2018 р.	Департамент соціальної та молодіжної політики облдержадміністрації	Місцевий бюджет	Розроблена Стратегія
1.3.	Проведення засідань експертної групи з питань реформування системи надання	Щокварталу	Департамент соціальної та молодіжної політики	Місцевий бюджет	Протоколи засідань, прийняті рішення

	соціальних послуг у Вінницькій області		облдержадміністрації		
1.4.	Розробка рекомендацій для місцевих органів влади щодо створення експертних робочих груп з питань реформування системи надання соціальних послуг у районах	III квартал 2018 р.	Департамент соціальної та молодіжної політики облдержадміністрації	Не потребує	Розроблені / затверджені рекомендації
1.5.	Створення регіонального реєстру неурядових організацій, що здійснюють діяльність в сфері захисту прав дітей, надають послуги для дітей і сімей з дітьми на території регіону в сфері соціального захисту	I квартал 2019 р.	Департамент соціальної та молодіжної політики облдержадміністрації	Не потребує	Створений і оприлюднений / доступний регіональний реєстр організацій
1.6.	Залучення неурядових організацій в наданні підтримки місцевим державним адміністраціям та органам самоврядування	2018-2026 рр..	Департамент соціальної та молодіжної політики облдержадміністрації	Не потребує	Наказ про включення представників неурядових організацій в різні комітети, комісії, робочі групи. Укладені договори
1.7.	Забезпечення міжвідомчої взаємодії в цілях прийняття рішень в інтересах дитини всіма суб'єктами забезпечення і захисту його прав	I квартал 2019 р.	Служба у справах дітей облдержадміністрації, департамент освіти і науки облдержадміністрації, департамент охорони здоров'я облдержадміністрації, департамент соціальної та молодіжної політики облдержадміністрації	Не потребує	Забезпечено міжвідомчу взаємодію

II. Розвиток освітніх, медичних, соціальних і реабілітаційних послуг для дітей і сімей з дітьми

Специфічні цілі:

створення системи якісних і ефективних послуг на рівні громад, що відповідають найвибагливішим потребам дітей і сім'ям з дітьми, з метою попередження розлучення дітей з біологічною родиною;
забезпечення дітей-вихованців закладів інституційного догляду послугами, необхідними для реінтеграції в суспільство, утримання та виховання дітей в сімейному середовищі;
збільшення кількості дітей з особливими освітніми потребами, охоплених інклюзивним навчанням, на **30%** щороку (починаючи з 2018

року); забезпечення надання соціальних послуг дітям та сім'ям з дітьми (включно неурядовими організаціями), не менше 50% від загальної кількості тих, хто потребує таких послуг, (починаючи з 2026 р.)					
Освітні послуги					
2.1	Створення та забезпечення функціонування інклюзивно-ресурсних центрів (ІРЦ): 2018 рік - 23 2019 рік - 10	2018-2019 рр.	Обласна державна адміністрація, районні державні адміністрації, виконкоми міських рад міст обласного значення, департамент освіти і науки облдержадміністрації	Місцевий бюджет	33 ІРЦ створено і функціонують
2.2	Створення внутрішньошкільних мультидисциплінарних команд в закладах загальної середньої освіти	2018-2019 рр.	Департамент освіти і науки облдержадміністрації, керівники закладів загальної середньої освіти	Не потребує	У 860 школах створено та діють мультидисциплінарні команди
2.3	Створення шкільних команд з розробки Індивідуальної програми розвитку для дітей з ООП, які охоплені інклюзивним навчанням	2018-2019 рр.	Департамент освіти і науки облдержадміністрації, керівники закладів загальної середньої освіти	Не потребує	У 854 школах створено і діють команди з розробки Індивідуальної програми розвитку
2.4	Створення інклюзивних ресурсних кімнат в закладах загальної середньої освіти	2019-2026 рр.	Департамент освіти і науки облдержадміністрації, керівники закладів загальної середньої освіти	Місцевий бюджет	У 854 школах створено і діють інклюзивні ресурсні кімнати
2.5	Створення та забезпечення доступності послуги продовженого дня в закладах загальної середньої освіти I-II ступеня: 2018 - у 60% закладах загальної середньої освіти I ступеня;	2018-2020 рр.	Департамент освіти і науки облдержадміністрації, районні державні адміністрації, виконкоми міських рад міст обласного значення, керівники	Не потребує	Потреби визначено. Групи / послуги продовженого дня в закладах освіти I та II ступеня створено та

	2019 - у 100% закладах загальної середньої освіти I ступеня, 50% - II ступеня; 2020 – 100% II ступеня.		закладів загальної середньої освіти		функціональні.
2.6	Забезпечення гарячим харчуванням дітей закладів загальної середньої освіти I-II ступеня: 2018 - 100% дітей школи I ступеня 2020 - 40% дітей школи II ступеня 2021 - не менше 80% дітей школи II ступеня	2018-2026 рр.	Департамент освіти і науки облдержадміністрації, районні державні адміністрації, виконкоми міських рад міст обласного значення	Не потребує	Потреби визначено. 100% учнів 1-4 класів охоплено гарячим харчуванням
2.7	Забезпечення доступу до освіти дітям дошкільного віку, в т.ч. дітям з обмеженнями можливостей, шляхом створення 37 нових закладів дошкільної освіти	2018-2026 рр.	Департамент освіти і науки облдержадміністрації, районні державні адміністрації, виконкоми міських рад міст обласного значення	Місцевий бюджет	Заклади дошкільної освіти створено та функціонують. 59000 дітей забезпечено доступ до освіти
2.8	Створення та забезпечення доступності послуги продовженого дня (чергова група) в закладах дошкільної освіти за потреби 2019 рік – 50% 2020 рік - 60% 2021 рік - 80% 2023 рік – 100%	2019-2023 рр.	Департамент освіти і науки облдержадміністрації, районні державні адміністрації, виконкоми міських рад міст обласного значення	Не потребує	Потреби визначено. Чергові групи створені і функціонують
2.9	Забезпечити послуги педагогічного патронажу для дітей з тяжкими порушеннями розвитку	2019-2026 рр.	Департамент освіти і науки облдержадміністрації, департамент соціальної та молодіжної політики облдержадміністрації	Не потребує	Потреби визначено. 50 дітям з тяжкими порушеннями розвитку забезпечено послуги педагогічного

					патронажу
2.10	Забезпечення перевезення дітей з ООП до закладів загальної середньої та дошкільної освіти, які перебувають на інклюзивному навчанні	2018-2026 рр.	Департамент освіти і науки облдержадміністрації, районні державні адміністрації, виконкоми міських рад міст обласного значення	Місцевий бюджет	Потреби визначено. 50 дітям з ООП забезпечено доступ до освіти
Медичні послуги					
2.11	Забезпечення патронажного сестринського спостереження за новонародженими і дітьми раннього віку із сімей зі складними життєвими обставинами спільно з соціальними працівниками	2018-2026 рр.	Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування	Не потребує	охоплення патронажним наглядом 100% новонароджених та 80% дітей раннього віку
2.12	Забезпечити роботу кабінету катamnестичного спостереження	2018-2026 рр.	Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації	Не потребує	80% охоплення дітей у віці 1 - го року життя, які відносяться до груп ризику
2.13	Забезпечення психологічної та соціальної підтримки вагітних у жіночих консультаціях, пологодопоміжних закладах області при виявленні намірів відмови від новонародженої дитини	2019-2026 рр.	Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації, районні та міські центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді	Не потребує	Охоплення 100 % вагітних та породіль при виявленні намірів відмови від новонародженої дитини
2.14	Забезпечити проведення навчання (семінари, тренінги) з питань попередження соціального сирітства для працівників пологодопоміжних закладів, жіночих консультацій у контексті деінституалізації	2019-2026 рр.	Вінницький обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, департамент охорони здоров'я облдержадміністрації. Неурядові, громадські організації (за згодою)	Місцевий бюджет, позабюджетні кошти	1 раз на півроку, охоплення не менше 30 % працівників

2.15	Продовжити роботу центрів/кабінетів планування сім'ї зі школами відповідального батьківства при кожній жіночій консультації	2018-2026 рр.	Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування	Не потребує	100% населення мають доступ і забезпечені медичними послугами
2.16	Створити реєстр дітей, які потребують паліативної допомоги, у тому числі дітей, які потребують знеболюючих медичних препаратів, забезпечити його систематичне оновлення	2019 р.	Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації, районні державні адміністрації, виконкоми міських рад	Не потребує	Реєстр створений
2.17	Створення системи паліативної допомоги дітям	2019-2026 рр.	Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації, районні державні адміністрації, виконкоми міських рад. Неурядові, громадські організації (за згодою)	Обласний та місцевий бюджети, позабюджетні кошти	Надання послуги паліативної допомоги 100 % дітям, які її потребують
2.18	Продовжити роботу мобільної бригади з надання паліативної допомоги дітям, які її потребують, вдома	2018-2026 рр.	Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації, районні державні адміністрації, об'єднані територіальні громади. Неурядові, громадські організації (за згодою)	Обласний та місцевий бюджети, позабюджетні кошти	Охоплення не менше 80 %
2.19	Забезпечення роботи з питань планування сім'ї, попередження соціального сирітства в школах відповідального батьківства в закладах охорони здоров'я	2019-2021 рр.	Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації, районні та міські центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді	Не потребує	Охоплення вагітних 80%
Соціальні послуги					
2.20	Проведення комплексної оцінки потреб у соціальних послугах та її щорічне	IV квартал	Департамент соціальної та молодіжної політики	Не	Оцінка проведена.

	оновлення в кожній об'єднаній територіальній громаді. Розробка та заповнення соціальних паспортів.	2018 р.	облдержадміністрації, Вінницький обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування. Неурядові, громадські організації (за згодою)	потребує	Зведений соціальний паспорт області. Потреби виявлені
2.21	Розробка перспективних планів розвитку системи соціальних послуг в усіх районах, містах, ОТГ	2019 р.	Департамент соціальної та молодіжної політики облдержадміністрації, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування. Неурядові, громадські організації (за згодою)	Не потребує	Плани розроблені, затверджені та погоджені
2.22	Створення соціальної послуги паліативного догляду за дітьми	2020-2026 рр.	Департамент соціальної та молодіжної політики облдержадміністрації, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування	Місцевий бюджет	Відкриття 3 закладів (відділень), що надають соціальні послуги паліативної допомоги.
2.23	Створення та забезпечення функціонування системи соціальних послуг для дітей та сімей з дітьми в кожній громаді до 2024 р.: 60% - до 2020 р.; 80% - до 2022 р.; 100% - до 2024 р.	2018-2024 рр.	Департамент соціальної та молодіжної політики облдержадміністрації, Вінницький обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування. Неурядові, громадські	Державний та місцевий бюджети	Введено посади і працевлаштовано 965 фахівців із соціальної роботи

			організації (за згодою)		
2.24	Забезпечення надання в громадах соціальних послуг для сімей з дітьми, які перебувають у складних життєвих обставинах. Розробка та затвердження в кожному районі та ОТГ програми адресної підтримки сімей з дітьми, які перебувають у складних життєвих обставинах (надання одноразової натуральної та матеріальної допомоги)	2019-2026 рр.	Департамент соціальної та молодіжної політики облдержадміністрації, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування	Не потребує	Затвердження 69 Програм. У 90% районів і ОТГ затверджена розпорядженням голови райдержадміністрації / рішенням сесії ОТГ програма адресної підтримки сімей в СЖО
2.25	Розвиток послуги консультування з питань соціального захисту та підтримки	2019-2026 рр.	Департамент соціальної та молодіжної політики облдержадміністрації, районні, міські центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, органи місцевого самоврядування	Місцевий бюджет	Послуги консультування надаються в кожній громаді
2.26	Створення послуги тимчасового відпочинку (перепочинку) для батьків, які доглядають за дітьми з комплексними обмеженнями можливостей	2019-2021 рр.	Департамент соціальної та молодіжної політики облдержадміністрації, департамент охорони здоров'я облдержадміністрації, органи місцевого самоврядування. Неурядові, громадські організації (за згодою)	Державний бюджет, позабюджетні кошти	До 2021 р. 70% батьків, які доглядають за дітьми з комплексними обмеженнями можливостей, користуються послугою тимчасового відпочинку
2.27	Забезпечення надання послуги кризового і екстреного втручання	2018-2026 рр.	Районні та міські центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, органи місцевого самоврядування	Місцевий бюджет	Послуги кризового і екстреного втручання надані дітям і сім'ям
2.28	Забезпечення розвитку інституту наставництва для дітей, які виховуються в інтернатних закладах, з метою їх підготовки до самостійного життя	2019-2026 рр.	Вінницький обласний, районні та міські центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, районні державні адміністрації,	Місцевий бюджет	Створено реєстр кандидатів в наставники 85 дітей підтримані

			органи місцевого самоврядування. Неурядові, громадські організації (за згодою)		наставниками
2.29	Розвиток послуги соціальної інтеграції випускників інтернатних закладів з числа дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування	2019-2021 рр.	Департамент соціальної та молодіжної політики облдержадміністрації, Вінницький обласний, районні та міські центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування. Неурядові, громадські організації (за згодою)	Місцевий бюджет	До 2021 р. 100% випускників інтернатних установ - дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування отримали послуги соціальної інтеграції
2.30	Створення і розвиток послуги соціального супроводу при працевлаштуванні осіб з інвалідністю	2020-2024 рр.	Вінницький обласний, районні, міські центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, районні служби зайнятості, органи місцевого самоврядування.	Державний та місцевий бюджети	100% осіб з обмеженнями можливостей, які потребують послуги соціального супроводу при працевлаштуванні на робочому місці, отримують послугу
2.31	Впровадження механізму замовлення соціальних послуг у недержавних організацій	2024 р.	Департамент соціальної та молодіжної політики облдержадміністрації, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування.	Місцевий бюджет	Механізм впроваджений в 5 районах області
2.32	Забезпечення моніторингу та оцінки якості соціальних послуг	2020 р.	Департамент соціальної та молодіжної політики облдержадміністрації, Вінницький обласний, районні та міські центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, районні державні адміністрації,	Місцевий бюджет	Формуляри моніторингу та оцінки якості соціальних послуг розроблені.

			органи місцевого самоврядування		
2.33	Проведення навчань для представників ОТГ та працівників управлінь соціального захисту населення щодо надання соціальних послуг населенню	2018-2022 рр.	Департамент соціальної та молодіжної політики облдержадміністрації, Вінницький обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді	Місцевий бюджет	Проведено 8 навчань з охопленням 90 % працівників.
Реабілітаційні послуги					
2.34	Визначення потреби в реабілітаційних послугах для дітей з обмеженнями можливостей	I квартал 2019 р.	Районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування, департамент соціальної та молодіжної політики облдержадміністрації, департамент охорони здоров'я облдержадміністрації, районні та міські центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді	Не потребує	Аналіз проведений. Потреби виявлені
2.35	Впровадження аудіометрії новонародженим з групи ризику	2019-2026 рр.	Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації	Не потребує	Охоплення не менше 80 % новонароджених з групи ризику
2.36	Проведення комплексного пренатального біохімічного скринінгу вагітних	2019-2026 рр.	Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації	Державний бюджет	При ранньому взятті на облік охоплення вагітних пренатальним біохімічним скринінгом на 100 %
2.37	Продовження роботи з визначення каріотипу батьків з загрозою виникнення генетичних мутацій.	2019-2026 рр.	Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації	Обласний бюджет	Охоплення дослідженням каріотипу батьків з загрозою виникнення генетичних мутацій на 100% (від кількості

					звернень)
2.38	Забезпечення надання якісних послуг в діючих на території області центрах реабілітації	2018-2026 рр.	Департамент соціальної та молодіжної політики облдержадміністрації, департамент охорони здоров'я облдержадміністрації	Обласний та місцевий бюджети	Центри комплексної реабілітації та центри соціальної реабілітації та медичної реабілітації дітей з обмеженнями можливостей функціонують відповідно до стандартів якості
2.39	Створення послуги персонального асистента для дітей з комплексними порушеннями розвитку	2019-2026 рр.	Департамент соціальної та молодіжної політики облдержадміністрації, департамент охорони здоров'я облдержадміністрації	Місцевий бюджет	60 послуг створені і надаються 60 дітей отримують підтримку
2.40	Створення центрів комплексної реабілітації для молодих людей з обмеженнями можливостей	2020-2026 рр.	Районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування. Неурядові, громадські організації (за згодою)	Місцевий бюджет	Створення центрів що задовольнить потреби області на 100%

III. Розвиток сімейних та інших форм альтернативного догляду для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування

Специфічні цілі:

створення системи якісних і ефективних форм альтернативного догляду;

створення умов для забезпечення прав дитини-сироти, дитини, позбавленої батьківського піклування, на проживання і виховання в сім'ї або в умовах максимально наближених до сімейного середовища.

3.1	Створення, до 2020 р., служби у справах дітей в кожній ОТГ: 2019 р. - 25%	2019-2023 рр.	Органи місцевого самоврядування	Місцевий бюджет	Служби у справах дітей створені
-----	--	---------------	---------------------------------	-----------------	---------------------------------

	2021 р. - 50% 2023 р. - 100%				
3.2	Забезпечення підготовки та підвищення кваліфікації фахівців із соціальної роботи для супроводу сімей, в яких виховуються діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування	2019-2026 рр.	Вінницький обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді	Місцевий бюджет	100% районів, міст обласного значення та ОТГ забезпечені підготовленими фахівцями із соціальної роботи, які здійснюють супровід сімей, в яких виховуються діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування
3.3	Організація підбору та підготовки кандидатів в усиновителі, опікуни, піклувальники, прийомні батьки, батьки - вихователі	2018-2026 рр.	Вінницький обласний, районні та міські центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді	Не потребує	Кандидати в усиновителі, опікуни, піклувальники, прийомні батьки, батьки-вихователі у кожній територіальній одиниці підготовлені.
3.4	Забезпечення якісним, систематичним соціальним супроводом/ супроводженням сімей опікунів, піклувальників, прийомних батьків, батьків-вихователів	2018-2026 рр.	Вінницький обласний, районні та міські центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді	Не потребує	100% сімей опікунів/піклувальників в, дитячих будинків сімейного типу, прийомних сімей забезпечені соціальним супроводом, визначеного державним

					стандартом
3.5	Здійснення контролю та нагляду за перебуванням дітей в сім'ях усиновлювачів, опікунів/піклувальників, прийомних сім'ях, дитячих будинках сімейного типу	2018-2026 рр.	Служби у справах дітей райдержадміністрацій, міських рад міст обласного значення, об'єднаних територіальних громад	Державний і місцевий бюджети	Контроль здійснений у 100% сімей усиновлювачів, опікунів/піклувальників в, дитячих будинків сімейного типу, прийомних сімей.
3.6	Забезпечення діяльності 33-х груп зустрічей прийомних батьків. Проведення навчання прийомних батьків, батьків-вихователів з метою підвищення батьківського потенціалу із залученням фахівців. Запровадження діяльності груп зустрічей для сімей опікунів, піклувальників 2018 рік – 20 2019 рік – 13	2019-2026 рр. 2019-2026 рр., 1 раз на 2 роки 2018-2019 рр..	Вінницький обласний, районні та міські центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді	Державний і місцевий бюджети	Створені і працюють групи зустрічей прийомних батьків, опікунів, піклувальників
3.7	Створення 42 сімей патронатних вихователів: 2018 р. - 18 2019 р. - 15 2022 р. - 5 2025 р. - 4	2019-2025 рр.	Вінницький обласний, районні та міські центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді	Державний і місцевий бюджети	42 сім'ї патронатного виховання створені

3.8	Здійснення підбору дітей та їх влаштування до сімей патронатних вихователів. Здійснення контролю за умовами утримання та виховання дітей в сім'ях патронатних вихователів.	2019-2026 рр.	Служби у справах дітей райдержадміністрацій, міських рад міст обласного значення, об'єднаних територіальних громад	Державний і місцевий бюджети	Підбір дітей та влаштування до сімей патронатних вихователів здійснено. Контроль здійснено.
3.9	Створення 9 дитячих будинків сімейного типу (ДБСТ): 2019 р. - 3 2021 р. - 2 2024 р. - 2 2026 р. - 2	2019-2026 рр.	Районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування, служби у справах дітей райдержадміністрацій, міських рад міст обласного значення, об'єднаних територіальних громад	Державний і місцевий бюджети	ДБСТ створені
3.10	Створення 2 малих групових будинків (МГД), в тому числі 1 для дітей з інвалідністю підгрупи А: 2022 р. - 1 2025 р. - 1	2019-2025 рр.	Служба у справах дітей облдержадміністрації, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування	Державний і місцевий бюджети	МГД створені
IV. Кадрове забезпечення реформування системи інституційного догляду та виховання дітей					
Специфічні цілі: організація підготовки та перепідготовки всіх суб'єктів, що мають повноваження і відповідальність в процесі реалізації Регіонального плану дій з реформування системи інституційного догляду та виховання дітей у Вінницькій області на 2018-2026 роки; забезпечення достатньої кількості фахівців, які здійснюють свою діяльність у сфері захисту прав дітей та надання їм послуг; забезпечення нових структур, служб, послуг якісними кадровими ресурсами; обслуговування та керування професійної реконверсії (перепідготовки) кадрового потенціалу зі сфери інституційного догляду та виховання дітей.					
4.1	Розробка і впровадження плану і програм навчання різних категорій керівників і	2019 р.	Департамент освіти і науки облдержадміністрації,	Не потребує	План розроблено і затверджено.

	фахівців з реалізації Регіонального плану заходів з реформування системи інституційного догляду та виховання дітей в Вінницькій області на 2018-2026 роки		департамент охорони здоров'я облдержадміністрації, департамент соціальної та молодіжної політики облдержадміністрації, служба у справах дітей облдержадміністрації, Вінницький обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді		Програми розроблено і впроваджуються
4.2	Введення посадових одиниць для кадрового забезпечення Інклюзивно-ресурсних центрів (ІРЦ). Підготовка персоналу	2018-2020 рр.	Департамент освіти і науки облдержадміністрації, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування	Місцевий бюджет	165 нових посадових одиниць (33 керівники,, 132 фахівці і технічний персонал) ІРЦ забезпечено кваліфікованими кадрами, персонал навчений
4.3	Введення посади фахівця з інклюзивної освіти на рівні ОТГ, районів	2018-2019 рр.	Районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування	Місцевий бюджет	У 100% ОТГ, районів, міст є посада фахівця з інклюзивної освіти, фахівці навчені
4.4	Введення посадових одиниць персоналу підтримки в закладах загальної середньої освіти I – II ступеня: 644 - асистент учителя 125 – практичний психолог 83 - логопед 240 - корекційний педагог 854 - вихователь групи продовженого дня	2018-2026 рр.	Департамент освіти і науки облдержадміністрації, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування	Місцевий бюджет	Структури і послуги підтримки забезпечені кваліфікованими кадрами

4.5	Введення посадових одиниць персоналу підтримки в закладах дошкільної освіти: 343 - асистент вихователя 37 – практичний психолог 25 - логопед 60 - соціальний педагог	2020-2026 рр.	Департамент освіти і науки облдержадміністрації, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування	Місцевий бюджет	Структури і послуги підтримки забезпечені кваліфікованими кадрами
4.6	Розробка плану і програм навчання всіх категорій персоналу підтримки, впровадження програм	2018-2020 рр.	Департамент освіти і науки облдержадміністрації, КВНЗ «Вінницька академія неперервної освіти»	Не потребує	План і програма розроблені. Курси організовані, персонал підготовлено
4.7	Забезпечення підвищення кваліфікації медичних сестер загальної практики сімейної медицини з питань паліативної допомоги.	2018-2023 рр.	Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації, медичні коледжі. Неурядові, громадські організації (за згодою)	Обласний та місцевий бюджети, позабюджетні кошти	Не менше 50% медичних сестер ЗПСМ
4.8	Розробка і впровадження програми для підготовки фахівців паліативного догляду для дітей з інвалідністю	2019-2021 рр.	Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації, департамент соціальної та молодіжної політики облдержадміністрації. Неурядові, громадські організації (за згодою)	Обласний та місцевий бюджети, позабюджетні кошти	План і програма розроблені. Курси організовані, 100% фахівців з питань паліативної допомоги навчено
4.9	Забезпечення персоналом центрів денного догляду. Навчання персоналу	2019-2021 рр.	Районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування, департамент соціальної та молодіжної політики облдержадміністрації, департамент охорони здоров'я облдержадміністрації	Державний та місцевий бюджети	525 посад створені, 525 фахівців навчені
4.10	Забезпечення персоналом послуги тимчасового відпочинку (перепочинку) для	2019-2021 рр.	Департамент соціальної та молодіжної політики	Державний	45 посади створені. 45 фахівців навчені

	батьків, які доглядають за дітьми з комплексними обмеженнями можливостей. Підготовка персоналу		облдержадміністрації, департамент охорони здоров'я облдержадміністрації, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування	та місцевий бюджети	
4.11	Забезпечення персоналом соціальної послуги для підтримки / забезпечення соціальної інтеграції випускників інтернатних закладів. Підготовка персоналу	2019-2021 рр.	Вінницький обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування. Неурядові, громадські організації (за згодою)	Місцевий бюджет	10 посад створені, 10 фахівців навчені
4.12	Забезпечення персоналом послуги Персональний асистент. Підготовка персоналу	2019-2026 рр.	Департамент соціальної та молодіжної політики облдержадміністрації	Місцевий бюджет	945 посад створені, 945 фахівців навчені
4.13	Забезпечення персоналом центрів комплексної реабілітації для молодих людей з обмеженнями можливостей. Підготовка персоналу	2020-2026 рр.	Районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування. Неурядові, громадські організації (за згодою)	Місцевий бюджет	70 посад створені, 70 фахівців навчені
4.14	Забезпечення персоналом соціальної послуги проживання з підтримкою. Підготовка персоналу	2019-2026 рр.	Департамент соціальної та молодіжної політики облдержадміністрації	Місцевий бюджет	50 посад створені, 50 фахівців навчені
4.15	Підготовка фахівців із соціальної роботи/ соціальних працівників	2019-2026 рр.	Департамент соціальної та молодіжної політики облдержадміністрації, Вінницький обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування.	Місцевий бюджет	965 посад створені, 965 фахівців навчені

4.16	Забезпечення кадрами служб у справах дітей області	2018-2026 рр.	Районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування	Державний бюджет	Створення служб у справах дітей згідно законодавства. 1 працівник служби у справах дітей на кожну тисячу дітей у сільській місцевості, але не менше 1 особи та 1 працівник – на 2 тисячі дітей у місті.
4.17	Забезпечення персоналом малих групових будинків (МГБ). Підготовка персоналу	2019-2025 рр.	Районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування, служби у справах дітей райдержадміністрацій, міських рад, об'єднаних територіальних громад	Державний бюджет	20 посад створено, 20 фахівців навчено

V. Трансформація установ інституційного догляду та виховання дітей

Специфічні цілі:

поступове зменшення кількості дітей в установах інституційного догляду та виховання на 20% щороку (починаючи з 2018 р.); скорочення кількості закладів інституційного догляду та виховання дітей на 15% щороку (починаючи з 2019 р.); припинення до 2026 року діяльності всіх типів установ інституційного догляду та виховання дітей, в яких проживає понад 10 вихованців.

5.1	Поступове встановлення мораторію на зарахування дітей в заклади інституційного догляду та виховання, працевлаштування нових працівників та капіталовкладення	2018-2025 рр.	Департамент освіти і науки облдержадміністрації, департамент соціальної та молодіжної політики облдержадміністрації, департамент охорони здоров'я облдержадміністрації	Не потребує	Офіційне рішення про встановлення мораторію затверджено
-----	--	---------------	--	-------------	---

5.2	Розробка планів трансформації кожного закладу інституційного догляду та виховання дітей	2018-2025 рр.	Департамент освіти і науки облдержадміністрації, департамент охорони здоров'я облдержадміністрації, департамент соціальної та молодіжної політики облдержадміністрації, установи інституційного догляду та виховання дітей. Неурядові, громадські організації (за згодою)	Не потребує	10 планів розроблено затверджено, реалізовано
5.3	Створення комісій з трансформації кожного закладу інституційного догляду та виховання дітей. Навчання членів комісій	2018-2024 рр.	Департамент освіти і науки облдержадміністрації, департамент охорони здоров'я облдержадміністрації, департамент соціальної та молодіжної політики облдержадміністрації, служба у справах дітей облдержадміністрації, установи інституційного догляду та виховання дітей. Неурядові, громадські організації (за згодою)	Не потребує	5 комісій сформовано, затверджено, їх члени навчені
5.4	Проведення комплексної оцінки закладів, установ	2019-2024 рр.	Департамент освіти і науки облдержадміністрації, департамент охорони здоров'я облдержадміністрації, департамент соціальної та молодіжної політики	Не потребує	Звіти оцінки розроблені

			облдержадміністрації, служба у справах дітей облдержадміністрації, установи інституційного догляду та виховання дітей. Неурядові, громадські організації (за згодою)		
5.5	Проведення комплексної оцінки потреб кожної дитини, влаштованої до закладу інституційного догляду та виховання, і розробка індивідуальних планів реінтеграції дитини	2018-2024 рр.	Департамент освіти і науки облдержадміністрації, департамент соціальної і молодіжної політики облдержадміністрації, Вінницький обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, департамент охорони здоров'я облдержадміністрації, служба у справах дітей облдержадміністрації, установи інституційного догляду та виховання дітей. Неурядові, громадські організації (за згодою)	Не потребує	Звіти оцінки розроблені. Індивідуальні плани реінтеграції дитини розроблені
5.6	Здійснення аналізу та планування перекваліфікації та застосування людських ресурсів кожного заклад/установи інституційного догляду та виховання дітей	2019-2024 рр.	Департамент освіти і науки облдержадміністрації, департамент охорони здоров'я облдержадміністрації, департамент соціальної та молодіжної політики облдержадміністрації, служба у	Не потребує	Аналіз проведений. План використання людських ресурсів розроблений

			справах дітей облдержадміністрації, установи інституційного догляду та виховання дітей. Неурядові, громадські організації (за згодою)		
5.7	Здійснення аналізу та планування перерозподілу матеріальних ресурсів кожного закладу/установи інституційного догляду та виховання дітей	2019-2024 рр.	Департамент освіти і науки облдержадміністрації, департамент охорони здоров'я облдержадміністрації, департамент соціальної та молодіжної політики облдержадміністрації, служба у справах дітей облдержадміністрації, установи інституційного догляду та виховання дітей. Неурядові, громадські організації (за згодою)	Не потребує	План використання матеріальних ресурсів розроблений
VI. Інформаційно-просвітницька діяльність					
Специфічні цілі:					
забезпечення поінформованості керівників і фахівців різних рівнів про процеси реформи; інформування громадськості та батьків про права дитини на сім'ю, на освіту в загальному середовищі і про обов'язки дорослих забезпечити реалізацію цих прав; просування значущості та необхідності розвитку альтернативних форм захисту дітей в ситуації ризику для забезпечення впровадження прав дітей та поліпшення добробуту дітей та їх сімей.					
6.1	Забезпечення створення і функціонування окремої сторінки на сайті обласної	2018 р. – I півріччя	Департамент інформаційної діяльності та комунікацій з	Державний бюджет	Створено спеціальну сторінку на офіційному

	державної адміністрації щодо інформування громадськості про затвердження Регіонального плану дій з реформування системи інституційного догляду та виховання дітей у Вінницькій області на 2018-2026 роки	2019 р.	громадськістю облдержадміністрації, відділ інформатизації та комп'ютерних технологій апарату облдержадміністрації, служба у справах дітей облдержадміністрації		сайті обласної державної адміністрації
6.2	Розробка інформаційних роз'яснювальних матеріалів: брошури, листівки, плакати, буклети для різних цільових аудиторій	2018-2021 рр.	Департамент освіти і науки облдержадміністрації, департамент охорони здоров'я облдержадміністрації, департамент соціальної та молодіжної політики облдержадміністрації, служба у справах дітей облдержадміністрації, Вінницький обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді. Неурядові, громадські організації (за згодою)	Державний та місцевий бюджети	Розроблені матеріали поширюються на всій території області
6.3	Організація заходів щодо обговорення із співробітниками установ, батьками дітей, які виховуються в них, і громадськими організаціями планів трансформації закладів	2019-2024 рр.	Департамент інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю облдержадміністрації, департамент освіти і науки облдержадміністрації, департамент охорони здоров'я облдержадміністрації,	Місцевий бюджет	Погоджено план зустрічей з ключовими аудиторіями для обговорення планів трансформації

			департамент соціальної та молодіжної політики облдержадміністрації, служба у справах дітей облдержадміністрації, Вінницький обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, установи інституційного догляду та виховання дітей. Неурядові, громадські організації (за згодою)		
VII. Моніторинг виконання Регіональної плану					
Специфічні цілі:					
забезпечення реалізації Регіонального плану у встановлені терміни та у відповідності з встановленими показниками;					
забезпечення прозорості процесу реалізації Регіонального плану;					
інформування жителів регіону про результати виконання Регіональної плану;					
забезпечення моніторингу та оцінки стану дітей для гарантування їхнього добробуту в процесі впровадження Регіонального плану.					
7.1	Розробка системи моніторингу, визначення основних джерел отримання даних, методів збору інформації, індикаторів (кількісних та / або якісних), які будуть характеризувати результативність реалізації Регіональної плану	2018 р.	Міжвідомча робоча група з реформування системи інституційного догляду та виховання дітей	Не потребує	Розпорядження голови облдержадміністрації
7.2	Визначення відповідальних працівників, що відповідають за збір інформації, необхідної для моніторингу реалізації Регіонального плану	2018 - 2019 рр..	Районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування, Міжвідомча робоча група з реформування	Не потребує	Розпорядження голови обласної державної адміністрації про призначення

			системи інституційного догляду та виховання дітей, Експертна група з питань реформування системи надання соціальних послуг у Вінницькій області, Експертні робочі групи з питань реформування системи надання соціальних послуг в районах/містах/ОТГ		відповідальних осіб
7.3	Підготовка та оприлюднення на сторінці обласної державної адміністрації щорічного підсумкового звіту щодо виконання Регіональної плану	Щорічно до 01.07. наступного за звітним роком	Міжвідомча робоча група з реформування системи інституційного догляду та виховання дітей, Експертна група з питань реформування системи надання соціальних послуг у Вінницькій області, Експертні робочі групи з питань реформування системи надання соціальних послуг в районах/містах/ОТГ	Не потребує	Звіт висвітлений
7.4	Плановий перегляд і коригування Регіонального плану	2021 р. 2024 р. 2026 р.	Міжвідомча робоча група з реформування системи інституційного догляду та виховання дітей, Експертна група з питань реформування системи надання соціальних послуг у Вінницькій області	Не потребує	Перегляд Регіонального плану, внесення змін та доповнень (у разі потреби)
7.5	Проведення незалежних оцінок впровадження Регіонального плану і стану	2019-2026 рр..	Неурядові, громадські організації (за згодою)	Благодійні та інші	Публікації результатів

	надання соціальних послуг в області			джерела фінансуван ня	
--	-------------------------------------	--	--	-----------------------------	--